

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
4. JAN.
1991

Letnik XLV.
Štev. 1 (2584)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

P. b. b.

40. Slovenski ples

sobota,
5. 1. 1991
20.00

Dom sindikatov
Celovec

Igrata:
Ansambl **12. nasprotje** Ljubljana
Ansambl **Braneta Klavžarja** Celje

Oblikovalec programa: Boris Kopitar
Plesni par: Katja in Tomo
(jug. prava v latinskoameriških plesih)

SLOVENSKA
PROSVETNA
ZVEZA

HAGO

POSOJILNIČA-BANK
30-krat na Koroškem

Vsi prisrčno vabljeni!

Kulturni dnevi Alpe-Jadran

Na 22. koroških kulturnih dnevih 1990 na celovski univerzi so obširno obravnavali aktualna politična in kulturna vprašanja v tem delu Evrope. Druga velika tema je bila javnopravno zastopstvo za koroške Slovence, ki pa je sprožila burno razpravo med obema taboroma znotraj najšine. Na sliki (nt) sociolog dr. Kurt Traar, tajnik SPZ dr. Janko Malle ter akademik dr. Bogo Grafenauer.

Ponovna samovolja KOKS še poglobila razdvojenost

Provizorični koordinacijski odbor koroških Slovencev ali bolje rečeno Narodnega sveta je na svoji seji tik pred božičem nadaljeval s svojim nesprejemljivim ravnanjem. Ob sprejemanju proračuna za denarne podpore Republike Slovenije organizacijam koroških Slovencev v letu 1991 je to provizorično in nikakor ne od vseh pristojnih struktur koroških Slovencev priznано telo po čudnih in povsem nesprejemljivih kriterijih razdelilo 21 milijonov šilingov.

Tako rekoč samovoljno so njegovi člani ZSO dodelili 5,8 milijona šilingov, ne da bi ZSO sploh vložila svoj proračunski predlog, prav tako so SPZ „obdarili“ z 2,4 milijona šilingov, pri čemer pa so ji takoj odtegnili 500.000 šilingov za glasbeno šolo. Nekatere bistvene ustanove in organizacije narodno-obrambnega značaja pa sploh niso bile upoštevane, tako da so ob vstopu v novo leto resno ogrožene v svojem obstoju. Glede obeh slovenskih tedni-

kov pa je predsednik NSKS dr. Grile na seji KOKS dobesedno dejal, da ne potrebuje glasila NSKS ter da se izhajanje lista lahko takoj prekine. Da pomeni taka izjava očitno tudi izsiljevanje ukinitve Slovenskega vestnika, ni nobena skrivnost, je pa račun brez krčmarja! Glavna avtorja somoučevalnega proračuna sta bila novi vodja narodnostnega biroja pri deželni vladi dr. Pavle Apovnik in poslovodja Zveze slovenskih zadrug dipl. trg. Joza Haber-

nik, ki v KOKS zastopata KEL oz. Slovensko gospodarsko zvezo.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je v reakciji na takšno ravnanje izrazil svoje začudenje nad tem, da „koordinacijski odbor Narodnega sveta“ lahko sklepa tudi o finančni podpori Zvezi slovenskih organizacij na Koroškem, tako sklepanje označil za provokacijo in ga odločno zavrnil. Poudaril je, da ta provizorični organ ob razdelitvi
(Dalje na 2. strani)

Odštevanje v Zalivu se je začelo

Ultimativni rok za umik iraških čet iz Kuvajta se izteka. 15. januarja naj bi Saddam Husein pokleknil pred pritiskom Varnostnega sveta OZN in predvsem pred ameriški silami. V Saudovi Arabiji se je medtem nakopičilo preko 350.000 vojakov, Husein pa ima pred orožjem pol milijonsko vojsko. Nadaljuje pa se diplomatska prizadevanja za politično rešitev krize. Mednje sodi nedavni obisk jug. zunanjega ministra Lončarja v Iraku pa tudi evropska turneja jordanskega kralja Huseina.

PREBERITE

2 Dr. Brumnik (SPZ) ob vstopu v novo leto

4 Iz dvojezičnih občin Koroške

5 Plebiscit v Sloveniji

6 Razgovor z univ. prof. dr. Pernthalerjem

7 Koroški Kulturni dnevi

8 Iz Kulturnega življenja

9 Koroška v zrcalu

10 Koledar prireditev

11 Radio in televizija

12 Heute im Slovenski vestnik

Vesela Blanka Zagožen z Ljubnega z velikim božičnim paketom Slovenskega vestnika. Več o božični akciji za poplavljenice v Sloveniji na 3. strani.

Dinar devalviran za dobro četrtno

Skoraj natančno leto dni po presenetljivi denominaciji jugoslovanskega dinarja in napovedi njegove konvertibilnosti se je predsednik zvezne vlade Ante Marković na pritisk posameznih republik, predvsem pa gospodarstva, odločil za devalvacijo dinarja za dobro četrtno ali natančneje za 28,57 %. Tako je novo razmerje dinar:marka 9:1, temu ustrezno pa se je spremenilo tudi razmerje nasproti šilingu.

Devalvacijo je bilo pričakovati že dalj časa, saj je tečaj dinarja v zadnjem mesecu v tujih bankah padel vsaj za tolikšno stopnjo, nekatere banke pa so celo ustavile menjavo. Najbolj zanesljiv znak pa je bilo ravnanje domačega prebivalstva, ki je

v zadnjem mesecu in pol množično kupovalo devize v jugoslovanskih bankah po še vedno uradnem, a visoko precenjenem tečaju in jih baje nalagalo v tujini. Te špekulacije so skoraj privedle do finančnega zloma bančnega sistema, zvezne devizne rezerve pa so se zmanjšale vsaj za dve milijardi in pol dolarjev.

Ante Marković pa je svojo „korekturo“ tečaja in gospodarske reforme sploh podkrepil tudi z nekaterimi drugimi ukrepi. Predvsem z zamrznevanji in celo nižjimi plačami v gospodarstvu in negospodarstvu, razen na področju zdravstva, izobraževanja in kulture, ter z večjo finančno disciplino in odgovornostjo.

J.R.

KOMENTAR TEŽAVE GORBAČOVA

Gospodarska stiska, težave pri oskrbi prebivalstva z živilci, sabotaže in zavlačevanje perestrojke s strani predstavnikov starega političnega in upravnega aparata ter eskalacija organizirane kriminala (pojem mafija v sodobnih sovjetskih razmerah nima več eksotičnega, ameriškega prizvoka) – to so trenutno najbolj pereči problemi v procesu politične in ekonomske preobrazbe Sovjetske zveze.

Brez dvoma je to doslej najtežja situacija za sovjetskega predsednika Mihaila Gorbačova in „njegovo“ perestrojko, saj zgoraj opisane težave spremljajo še mnoge druge, politične nevarnosti za njegov program reorganizacije največje – in glede na še neizkoriščene zemeljske in človeške potencialne prav gotovo najbogatejše – države na svetu. Radikalne opozicijske sile zahtevajo ekonomsko šok-terapijo, nacionalna gibanja v posameznih republikah terjajo osamosvojitve, radikalni privrženci propadlega komandosocializma, ki čakajoč na morebitni propad perestrojke, pa še niso izgubili upanja na povratak starega avtoritarnega sistema.

Predsednik Mihail Gorbačov je novinarjem pred kratkim svoje težave orisal v obliki šale: predsednik neke države ima sto ljubic, ena izmed njih ima aids, a on ne ve, katera; predsednik neke druge države ima sto osebnih stražarjev, eden izmed njih je terorist, a on ne ve, kateri; predsednik SZ Gorbačov ima sto strokovnjakov za ekonomijo, eden izmed njih se resnično spozna v svoji stroki, ampak predsednik ne ve, kateri...

Kdor hitro pomaga, dvakrat pomaga, pravi stari pregovor. Pomoč z živilci iz raznih evropskih držav in tudi iz Avstrije je verjetno le majhna, a za prizadeto prebivalstvo osrečujoča kapljica. Mnoga podjetja, ki se s svojo radodarnostjo postavljajo prav v tistih medijih, kateri so v preteklih mesecih poskrbeli za val sovraštva proti navalu beguncev v Avstrijo (posredna posledica je zdaj načrtovana deportacija Romunov), tega kajpada ne delajo samo za bog poplačaj. Avstrijsko velepodjetje Anker bo na primer v kratkem odprlo v Sovjetski zvezi svojo prvo tovarno za proizvodnjo kruha...

IGOR SCHELLANDER

Ponovna samovolja KOKS

(Nadaljevanje s 1. strani)

sredstev niti ni bil seznanjen z dejanskimi potrebami ZSO v letu 1991.

„Da pa je farsa popolna, je ta provizorij, ki nikakor ne more predstavljati slovensko narodnostno skupnost na Koroškem, izločil iz proračuna kar vrsto za koroške Slovence pomembnih dejavni-

kov in narodnoobrambnih ustanov. Tako v tem proračunu ni upoštevana Slovenska študijska knjižnica, v bistvu so izpuščeni trije otroški vrtci, ogroženo je izhajanje slovenskih tednikov, popolnoma izpuščena je dotacija za dejavnost Slovenske športne zveze, pravtako ni v njem niti šilinga za dejav-

nost Slovenskega inštituta za proučevanje prostora Alpe-Jadran ter za druge ustanove in institucije koroških Slovencev,“ je dejal dr. Sturm in menil, da je to „poskus ukinitve narodnoobrambnih institucij koroških Slovencev“.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliks Wieser je po

seji upravnega in nadzornega obora ZSO dne 20. decembra dejal, da sta oba odbora po temeljiti razpravi v zvezi z provizoričnim koordinacijskim odborom sprejela sklep, da ZSO v ta organ ne bo vstopila. Kot vzrok za to je Wieser navedel razdelitev proračunskih finančnih sredstev, ki jo je samovoljno in brez vsakršnih podlag sklenil KOKS.

„Tako ravnanje ter poskus uničevanja pomembnih struktur koroških Slovencev je za ZSO nesprejemljiv“, je dejal predsednik ZSO in pri tem opozoril tudi na to, da ta razdelitev predvideva skoraj 2,5 milijona šilingov za volilni boj pri občinskih volitvah in volitvah v kmetijsko zbornico. „Ta vsota pomeni, da bi Slovenci morali plačati za vsak glas približno 550 šilingov, to pa je dvakrat več kot stane en glas ostale stranke“, je Wieser konkretno kritiziral.

Nadalje ZSO po izjavi njegovega predsednika meni, da mešanje narodnopolitičnih, strankarskopoličnih in cerkvenih struktur v koordinacijskem odboru ne vodi k rešitvi, temveč pogloblja že tako globok razkol med koroškimi Slovenci. „Treba se bo odločiti za koordinacijski odbor, v katerem bodo ali samo narodnopolitične ali narodnopolitične in strankarske ali pa, kot zdaj, narodnopolitične in strankarske in cerkvene strukture,“ je dejal Wieser. Napovedal je, da se bodo najvišja odbora ter koordinacijsko telo Zveze slovenskih organizacij ponovno sestali že sredi tega meseca in sprejeli ukrepe, s katerim bi zagotovili nadaljnje delovanje vseh institucij in ustanov.

Predlog KOKS-a za proračun 1991

Slovenski znanstveni inštitut	1,000.000,--
Klub slovenskih občinskih odbornikov	1,900.000,--
Skupnost južnokor. kmetov	400.000,--
Skupnost mladinskih organizacij	1,000.000,--
Strokovno združenje ped. delavcev	200.000,--
Narodni svet inkl. NT otroški vrtci etc.	5,800.000,--
Krščanska kulturna zveza 500.000,-- vezano za Glasbeno šolo	2,450.000,--
Zveza slovenskih organizacij inkl. Slov. vestnik in vključene organizacije	5,800.000,--
Slovenska prosvetna zveza 500.000,-- vezano na Glasbeno šolo	2,450.000,--

To je proračun, ki ga je provizorični koordinacijski odbor sklenil na svoji seji dne 18. decembra lani z enim nasprotnim glasom (Pedagoško združenje). Ta proračun, ki velja kot priporočilo izvršnemu svetu Republike Slovenije za razdelitev subvencij političnim, kulturnim, znanstvenim in izobraževalnim ustanovam koroških Slovencev, je bil 27. decembra v Celovcu predan ministru za Slovence po svetu dr. Janezu Dularju. Poslovodja prov. koordinacijskega odbora Pipp je hotel njegovo objavo preprečiti, toda ker na seji 18. decembra niso glasovali o tajnosti te porazdelitve in prov. KOKS ob predaji proračuna ministru Dularju ni bil sklepčen, je prišel v javnost. Ali bo slovenska skupščina ta za velik del koroških Slovencev nesprejemljiv proračun odobrila, je še povsem odprto.

Dr. August Brumnik, poslujoči predsednik SPZ

Ob vstopu v novo leto

Slovenska prosvetna zveza in prosvetna društva, ki jo sestavljajo, so tudi v preteklem letu uspešno opravljali kulturno poslanstvo med koroškimi Slovenci. Naj naštejemo samo nekaj pomembnejših prireditev, kot so gledališko srečanje na Brnci, Literarni forum o ženski literaturi, gostovanje lutkovnega gledališča, osrednji koncert in gostovanje z igro „Buge waz primi“ na Dunaju in v Celovcu, pa tudi knjižni dar, ki ga društveniki prav v teh dneh prinašajo v slovenske domove.

Najzahtevnejši projekt v preteklem letu pa je bila gotovo uprizoritev „Požganice“ na prostem v Spodnjih Vinarah pri Šentprimozu. Ta masovna igra, pri kateri so poleg naših sodelovali tudi igralci iz Slovenije, je vzbudila veliko zanimanja in je bila hkrati naš prispevek in odgovor k ominoznim

proslavam plebiscita. Vse to organizacijsko delo so poleg sodelovanja društvenikov opravili samo trije uslužbenci SPZ.

Slovenska prosvetna zveza se bo morala v prihodnjih letih še bolj povezoovati s prosvetnimi društvi in jim nuditi še več strokovne pomoči, saj si želimo, da bi se kvaliteta dela na posameznih področjih, kot so zborovsko petje in odrska dejavnost, še izboljšala. Misliti pa moramo tudi na to, da bomo društvom pomagali razvijati še dodatne dejavnosti, tako da bi nagovorili čim več ljudi. Te dejavnosti naj bi v čim večji meri odgovarjale interesom posameznih slojev in tudi starostnim skupinam. Čaka nas še mnogo dela na izobraževalnem področju ter tudi dela z mladino.

Sodelovanje z drugo osrednjo kulturno organiza-

cijo koroških Slovencev, s Krščansko kulturo zvezo, je dobro in poteka brez težav. To sodelovanje bomo razvijali tudi v bodoče na vseh področjih, ki so obema skupna in upam, da bomo odpravili nepotrebno podvajanje dela. V sodelovanju z nemško govorečimi kulturnimi iniciativami, ki so združene v svojem interesnem združenju, se Slovenska prosvetna zveza prizadeva, da bi Koroška sprejela zakon o pospeševanju kulture, v katerem bi bilo enakopravno tudi kulturno delo koroških Slovencev. To naj bi pomenilo, da bi morala dežela dajati za našo kulturo več kot 0,2 % kulturnega proračuna dežele.

Opažam, da imajo politični spori med koroškimi Slovenci negativne posledice tudi za kulturno delo v posameznih društvih, saj je

večina kulturnikov aktivnih tudi političnih in gospodarskih organizacijah. Upam, da ti spori ne bodo ogrozili vzajemnega kulturnega dela po društvih.

Zaskrbljen sem tudi zaradi gospodarskega stanja v Sloveniji. Matični narod kulturnemu razvoju koroških Slovencev ne nudi take podpore, kot bi bila potrebna. Za vzdrževanje kulturne infrastrukture koroških Slovencev je sicer v prvi vrsti odgovorna avstrijska oblast, vendar, če nam ta tega ne zagotavlja, od Slovenije upravičeno pričakujemo, da pomaga ohranjati vse to, kar smo zgradili v zadnjih desetletjih. Mislim, da sta npr. glasbena šola in Slovenska študijska knjižnica življenjskega pomena za Slovence na Koroškem.

Ob koncu se vsem odbornikom in sodelavcem Slovenske prosvetne zveze, vsem članom včlanjenih prosvetnih društev zahvaljujem za opravljeno delo v preteklem letu in nam vsem želim v letu 1991 veliko uspehov ter zdravja.

Kot smo napovedali v predbožični številki, se je uredništvo Slovenskega vestnika na pobudo prizadevne bralke in aktiviste Vere Amenitsch odločilo, da del zbranih solidarnostnih sredstev, ki so jih za žrtve katastrofalnih poplav v Sloveniji zbrali naši bralci, nameni najbolj prizadetim v Zgornjesavinjski dolini, v Lučah in na Ljubnem. Po seznamu občinske službe v Mozirju smo izbrali tiste družine ali posameznike, ki so takrat, na tisti usodni dan vseh svetih izgubili svoj dom s tem, da jim ga je odnesla ali potopila voda ali porušil zemeljski plaz. V Lučah in na Ljubnem smo obdarili 21 njihovih otrok, staršem pa smo izročili denarno pomoč. Da bi našim bralcem vsaj malo predstavili njihovo nesrečo, smo o tem obisku pripravili krajšo reportažo.

Ob pomoči in vztrajnem delu se rane celijo

JOŽE ROVŠEK

Na Štefanovo zjutraj smo se naložili z darilnimi paketi, ki so jih skrbno pripravile Vera Amenitsch, Anica Kutnik in Krista Močilnik, v sneženju odpeljali proti Holmecu in se v Borovju pri Šmarjeti spotoma ustavili še pri Janezu Apovniku, ki nam je za tri prizadete družine izročil 8.500 šilingov, ki jih je zbralo Slovensko društvo upokojencev Pliberk. Na meji ni bilo nobenih težav, popolno razumevanje, ko gre za pomoč poplavljenecem. Vse več snega od Velenja naprej je po Gorenjskem klancu v Savinjski dolini nekako idilično prekrilo vidne posledice poplav. Pa vendar smo kaj kmalu lahko na fasadah hiš videli, do kod je segala voda, saj je pustila umazane sledi, zaliti deli pa so še vedno mokri, Savinja se v tem spodnjem delu na široko razliva. Marsikje si je utrla novo strugo, ob bregu pa je odložila, kar je potrgala in odnesla v svojem zgornjem teku: izruvana drevesa, posekan les in hlodovina, ostanki porušeni hiš, pohištva, orodij,...

V Nazarjah je na tovarnah Elkoj, Glin in drugih še videti posledice divjanja in uničevanja.

V ožji Zgornjesavinjski dolini je razdejanje še hujše. Odtirani deli cest so sicer že prevozni, vendar še ne urejeni, odnesene mostove so nekako nadomestili z provizoričnimi brymi, ob strugi vse polno naplavin, udorov in plazov, povsod kupi nanese-nega materiala, težki gradbeni stroji, buldožerji, bagerji, rovokopači in kljub slabemu vremenu povsod gradbene skupine, hitenje, delo... To pa vliva upanje!

V Lučah so nas obdarjenci čakali v osnovni šoli. Prišle pa so le ženske, ki so svoje moč opravile, da so v službi ali pa imajo opravka z gradnjo novih domov. Seveda, razumljivo. Ko jim je glavni urednik Ivan Lukan izročil pakete za njihove otroke in denarni prispevek, so nam doživeto pripovedovale o vseh grozotah, kako je pred njihovimi očmi voda uničila vse, kar so si v dolgih letih truda prihranili in zgradili. Vršnikova je pripovedovala, kako jim je plaz dobesedno zdrobil in zasul povsem novo in popolnoma opremljeno hišo. Poljanškova mama iz Podvolovljeka je opisala, kako je jezero, ki je nastalo zaradi plazov, potopilo in uničilo njihovo domačijo, hišo in hlev. Breznik Marija nam je nedaleč od šole pokazala svojo nekdanjo hišo, ki je

V osnovni šoli so se zbrale žene, ki so za svoje otroke prejele darila in denarni prispevek bralcev Slovenskega vestnika

podprta s tramovi, pol jo je odneslo, v večji sobi pa še stoji stara kmečka peč. „53 let sem živela v njej,“ je dejala s solzami v očeh, „zdaj pa se stiskam pri znanki.“ Bo njena peč še kdaj topla in jo ogrela?

Zapustili smo Luče in se odpravili na Ljubno. Tam so se na krajevni skupnosti zbrali predvsem moški in Zagoženova s hčerko Blanko. V pogovoru so nam povedali, da krajevni štab zelo

dobro in požrtvovalno deluje, in Rakun Marjan je rekel, naj zapišemo, da sta njegov predsednik Štefan Matjaž in sodelavka Irena Juvan neuničljiva in da imata veliko zaslug, da se posledice dokaj hitro odstranjujejo in da najbolj prizadeti prejema pomoč. Rakun nas je peljal tudi na kraj njegove nekdanje hiše ob potoku Ljubnica, od katere pa je ostalo le nekaj metrov

(Dalje na 4. strani)

Breznikova Marija je ostala brez doma. Voda je spodjedla njeno hišo, v kateri je živela 53 let

Danes sem dobil obisk iz Celovca. Prinesli so mi velik paket. Zelo sem bil vesel. V paketu je bila tudi ustna harmonika in mnogo sladkarij. Toplo se zahvaljujemo vsem bralcem Slovenskega vestnika.

Sebastjan Kamenik

Vesele praznike želimo, da malo te razveselimo, je v tem paketu tvoje vse, naj očke zdaj ti zažare!

Ena izmed pesmic Vere Amenitsch, priloženih obdarjenim otrokom.

Našim obdarovancem na Ljubnem je deroča voda v trenutku uničila vse, kar so si v dolgih letih ustvarili s trdim delom.

Skoraj ni verjeti, da je na tem mestu naplavin stala popolnoma nova, še nevseljena hiša

Ob pomoči...

(Nadaljevanje s 3. strani)

temelja in kup nanošenega kamenja in drugih naplavin. Narasel potok je postal divja reka, ki je odnesla novo in napol odtrgala še staro hišo. Rešiti ni mogel ničesar, saj bi ga odneslo. V nekaj trenutkih je bil ob vse. In za božič se je hotel vseliti. Ogleдали smo si še Klinarjevo domačijo, od katere je ostalo samo še pol hiše, vse ostalo je voda nekje odložila...

Ljudje pripovedujejo, v njihovih očeh je videti, v njihovih glasovih čuti strah. Saj je komaj dva meseca od tedaj. Pomoč iz Slovenije in tudi iz Koroške, o kateri so se še posebej pohvalno izrekli, pa jim daje upanje, da v nesreči niso sami in da se bodo te boleče rane nekoč zacelile. Nekateri že gradijo nove hiše, eni blizu nekdanjih, drugi se bodo preselili v večje, varnejše kraje. Nihče pa ne več tako blizu Savinje in ostalih rečic in potokov, saj jim več ne zaupajo. Solidarnost jim

bo verjetno pomagala, da si bodo zgradili nove hiše, vendar, da si bodo ustvarili nove domove, bo trajalo še precej dolgo.

Na poti nazaj smo se ustavili še v Letušu pri dvanajstletnem Sebastjanu Kameniku, sklepu fantu brez staršev, ki živi pri svoji teti, in mu izročili naš novoletni paket. Takega veselja si nismo nadejali. Sedel je za svoj pisalni stroj za Braillovo pisavo in za naše bralce napisal nekaj stavkov, ki jih objavljamo v okviru.

Drage bralke in bralci! Naj Vam ob koncu še prenesemo iskreno zahvalo vseh obdarovancev za Vaš prispevek k lajšanju njihove najhujše stiske. Ob tem pa smo prepričani, da bo marsikoga izmed Vas zanimalo stanje na tem področju in morda tudi naslov prizadev, ki bi jim morda lahko na kakršen koli način pomagali. Kdor bi se odločil za to, lahko dobi podatke v našem uredništvu.

TRIBUNA BRALCEV

Bom dobil odgovor?

Ker mi je dvorni svetnik dr. Valentin Inzko 19. 11. 1990 v Tinjah („Priče časa“) na moje vprašanje, kaj je počel tedaj ljubljanski škof Rožman v letih 1935 - 1945, samo odvrnil, da „to ni tema današnje diskusije“, to vprašanje ponavljam po tej poti.

Dragi Folit! Upam, da se ne boš odzval po hofratovski, kakor nemško pravijo drži „Nit amol ignorer!“

Ponavljam pa tudi vprašanje kotmirskemu profesorju Jožetu Wakounigu: kdo je leta 1942 pregnal slovenske duhovnike iz Koroške?

Upam, da bosta oba odgovorila po isti poti, po kateri jima postavljam vprašanja. Sem pa tudi pripravljen, da z obema o tem javno razpravljamo pri meni. Oba prisrčno vabim.

S tovariškimi pozdravi, pa brez zamere!

Marinjak, Kotmara vas (da ne bo pomote: Kristi Lajčar)

Akcija za pomoč delavcem Obirja

CELOVEC. – Koroška uprava za posredovanje dela je pripravljena prevzeti plačilo za 25 nekdanjih delojemalcev tovarne celuloze Obir na Rebrci za dobo šest mesecev, če jih kakšni koroški podjetje zaposli. Za nadaljnjih šest mesecev pa naj bi plačilo prevzela deželna vlada, je rečeno v tiskovni izjavi koroške uprave za posredovanje dela, ki pa od novih delodajalcev zahteva zagotovilo, da bodo nekdanje delavce Obirja zaposlili za dobo najmanj dveh let. Skupni stroški posebne akcije bi znašali približno 6 milijonov šilingov. V tiskovni izjavi je še rečeno, da je posebno težko najti delovna mesta za delavce, ki so stari več kot 50 let.

Zahvala Rdečega križa Slovenije

Spoštovani gospod Ivan P. Lukan, spoštovano uredništvo, spoštovane bralke in bralci Slovenskega vestnika!

Vam in vašim sodelavcem v uredništvu Slovenskega vestnika in vašim naročnikom, ki so se tako humano odzvali ogroženim v poplavih, ki so prizadele Slovenijo v letu 1990, se Rdeči križ Slovenije iskreno zahvaljuje v imenu vseh, ki so to pomoč prejeli. Vaša pomoč je omilila posledice hudih poplav, za kar so vam ti prebivalci zelo hvaležni.

Uredništvu in bralcem Slovenskega vestnika voščimo srečno, zdravo in uspešno novo leto, da bi vas to obdarovalo z zadovoljstvom, uspehi in srečo.

Z vašimi sredstvi smo pomagali pri božični obdaritvi petdesetih otrok v najbolj prizadetem kraju Luče v Savinjski dolini, nabavili stroje za čiščenje poškodovanih tal doma ostarelih v Celju ter za nabavo ozimnice za prizadete v desetih najbolj ogroženih občinah: Mozirje, Žalec, Laško, Celje, Velenje, Litija, Kamnik, Sevnica, Krško in Brežice.

S spoštovanjem!

Predsednik Skupščine Rdečega križa Slovenije, prof. Jure Gartner

Iz dvojezičnih občin

Še vedno proti dvojezični vzgoji

PLIBERK. – Večina pliberških občinskih odbornikov še vedno ne vidi potrebe, da občina poskrbi za dvojezične otroške vrtce. Tako bi lahko na kratko povzeli za držanje FPÖ, ÖVP in deloma tudi SPÖ ob nujnostnih predlogih Enotne liste, ki je zahtevala, da naj bi otroški vrtec v Šmihelu postal že zdaj – torej še preden bo prešel v pristojnost občine Bistrica nad Pliberkom – tudi uradno dvojezičen, v vrtcu v Pliberku pa naj bi uredili vsaj dvojezično skupino.

Doslej je dvojezično skupino v Pliberku preprečeval tudi pristojni referent Grilec z „argumentom“, češ da je dvojezičen pač vrtec v Šmihelu. Po odločitvi prebivalcev nek-

dane občine Bistrica nad Pliberkom, da bo ta postala spet samostojna, pa je zahteva, da občina Pliberk staršem omogoči dvojezično vzgojo v otroškem vrtcu, še bolj upravičena. Hkrati pa bi bilo prav, da bi sedanja pliberška občina ustvarila Bistrici ugodne pogoje za nadaljnje delo. Mednje pa sodi takojšnja razglasitev šmihelskega vrtca za dvojezičnega in s tem zagotovitev plačila dvojezične vzgojiteljice od Urada zveznega kanclerstva.

Prav s temi argumenti so nastopili odborniki Enotne liste z željo, da bi občinski svet o teh dveh predlogih razpravljal še v starem letu. Toda večina odbornikov predlogoma ni priznala nuj-

nosti, tako da sta bila le oddana v obravnavo pristojnemu odboru. Ob tem pa se je proti javnemu dvojezičnemu vrtcu v Šmihelu izjavil tudi Kotschnig (FP), član komiteja za ponovno osamosvojitve Bistrice, ki je pred glasovanjem zahteval dosledno dvojezičnost. To pa velja tudi za Petra Winkla (SPÖ), ki ni glasoval za dvojezično skupino v Pliberku, predvsem pa za pristojnega referenta Grilca (ÖVP), ki se tudi kot član sosveta rad hvali s tem, kako vzorno skrbi za dvojezičnost.

Na predlog EL je pliberški občinski svet proti nekaterim glasovom iz vrst ÖVP sprejel tudi resolucijo, v kateri izraža svojo solidarnost s prizadevanji občine Železna Kapla za odprto mejnega prehoda na Pavličevem sedlu, proti glasovom ÖVP pa je občinski svet odklonil prošnjo društva Grenzlandheim (ki še vedno ne dovoljuje uporabe prostorov vsem občanom), da bi mu občina po izrazito nizki ceni prodala zemljišče, na katerem stoji njegov „dom“. Kot predsednik nadzornega odbora pa je Andrej Wakounig (EL) poročal tudi o pomanjkljivosti pri športnem igrišču: dograjena stavba je v izredno slabem stanju, društvo slabo skrbi za urejenost, razne naprave ne ustrezajo ponudbi (nižja kakovost, nespremenjena cena), nekatere pa so nepotrebne.

Dobrla vas: 53 milijonov v proračunu za leto 1991

Občinski svet dvojezične občine Dobrla vas v okraju Velikovec je tik pred božičnimi prazniki sklenil redni proračun za občino za leto 1991. Ta predvideva tako pri dohodkih kot izdatkih 53 milijonov šilingov in je izravnal. Govorniki vseh v občinskem odboru zastopanih frakcij, med njimi tudi EL, so predloženi proračun ocenili pozitivno in ga soglasno sprejeli.

Odbornik EL Martin Wastl je menil, da njegova frakcija lahko soglaša s proračunom, ker ta tudi za leto 1991 zagotavlja izpolnjevanje vseh obveznosti, kih jih ima občina do svojih občanov, ter da je na razpolago tudi denar za prostovoljne investicije v prid občanom.

Župan, deželni poslanec Josef Pfeifer, pa je v svojem prispevku poudaril, da se je obseg proračuna v primerjavi z letom 1990 povečal za 7,5

odstotka ter da to tudi dokazuje, da občina Dobrla vas šteje med gospodarsko zdrave občine na Koroškem.

Na seji so nadalje soglasno razdelili subvencije za leto 1990 za kulturna in športna društva, za društva upokojencev v občini ter tudi odobrili prispevke in podpore kmetom. Subvencije za kulturna društva znašajo 115.000 šilingov, športna društva v občini pa so dobila 130.000 šilingov.

Rožanska avtocesta bi bila dodatno breme

BOROVLEJE. – Predbožično vzdušje je vplivalo tudi na potek občinske seje, s katero je lako zadovoljna le Volilna skupnost. Vložila je namreč dva predloga: nujnostnega proti gradnji avtoceste skozi Rož in predlog za podporo obnove Cingelca. Nujnostnega, ki ga je predložil mag. Peter Waldhauser, so podprli vsi občinski odborniki, ki so tudi sklenili, da bo občina Borovlje v pismih ministrstvu za gradnje na Dunaju, koroški deželni vladi in njenemu referatu zahtevala, naj Roža ne obremenjujejo še dodatno.

V predlogu za podporo obnove kulturnega doma pri Cingelcu je v imenu Volilne skupnosti Peter Waldhauser predlagal, naj bi občina s finančnimi sredstvi iz tako imenovanega plebiscitnega daru ali iz kakega drugega sklada podprla SPD Borovlje, ki je tako obnovilo dom, da je v najkrajšem času postal središče kulturnega delovanja v občini in okolici. Tega predloga občinski svet še ni obravnaval, pač pa je sklenil celoten plebiscitni dar (3,3 milijona šilingov) nameniti za nakup tako imenovanega Voigtovskega gradiča, ki naj bi postal

neke vrste občinski kulturni tempelj. Ta sklep pa so sprejeli, čeprav še nimajo resne ponudbe lastnika (Kestag)...

Občinski odbor pa je sklenil tudi dodatni proračun za leto 1990, ki je skupnega zvišal za 15 milijonov šilingov. To je bilo mogoče, ker se je gospodarstvo v občini dobro razvilo. Zataknilo se je le pri načrtu za financiranje otroškega vrtca I. Za obnovo so predvidevali le 4 milijone, dejanski stroški pa so se zvišali na šest. Vzroka sta menda nepredvideni izdatki za zamenjavo vseh cevi za centralno kurjavo in dodatna izgradnja prostora za četrto skupino. Župan Krainer je posredno tudi priznal, da ta četrta skupina po vsej verjetnosti ne bo namenjena slovenskim oziroma dvojezičnim otrokom. Kaže torej, da bodo slovenski občani ponovno smeli sofinancirati javni otroški vrtec, v njem pa za njihove otroke ne bo primerne vzgoje.

Naposled so sklenili še proračun za leto 1991, ki znaša 154 milijonov, soglasno pa je občinski svet zavrnil tudi predlog za prenamembo kmetijsko obdelovalnih zemljišč v Goričah za kopače gramoza. **Sonja W.**

Osnutek slovenskega potnega lista, ki je temnozelene barve, na platnicah pa je poleg grba zapisano: Potni list Republike Slovenije.

Slovenija je rekla „DA“!

23. december 1990 bo z velikimi črkami zapisan v zgodovino slovenskega naroda. Na to lepo, sončno zimsko nedeljo so se namreč prebivalci Slovenije na plebiscitu množično izrekli za samostojnost in neodvisnost. Od skoraj 1,5 milijona volilnih upravičencev se je glasovanja udeležilo 93,2 odstotka, z „DA“ pa je glasovalo skoraj 1,3 milijona Slovencev ali 88,2 odstotka vseh volilnih upravičencev. Tri dni kasneje, 26. decembra 1990, pa so vsi zbori slovenskega parlamenta na skupni seji slavnostno razglasili Republiko Slovenijo za samostojno in neodvisno državo. S tem državnim aktom se je za Slovenijo začel šestmesečni „count down“ do popolne osamosvojitve, najsi bo to vstop v konfederacijo z drugimi republikami ali popolna odcepitev od Jugoslavije.

IVAN LUKAN

23. december, nedelja, dan pred svetim večerom, se je za veliko večino Slovencev začel z obiskom maše in potem s potjo do enega od več kot 4000 volišč po vsej Sloveniji. Do 11. ure je bila udeležba na nekaterih voliščih že nad 50-odstotna, med 13. in 14. uro pa so nekatera že zaprla, ker je bila udeležba 100-odstotna. Napovedovala se je taka volilna udeležba, kakršne niso pričakovali niti največji optimisti, presenečeni pa so bili tudi tuji uradni opazovalci, med njimi parlamentarne delegacije iz Avstrije (zastopana je bila tudi Koroška), Italije in iz drugih držav.

Mednarodni Press-center v Cankarjevem domu v Ljubljani pa je od zgodnjih popol-

Plebiscit v Sloveniji: skoraj vsi volilni upravičenci, do babic, so se udeležili glasovanja za samostojno in neodvisno državo Slovenijo.

Še pred polnočjo se je na trgu pred mestno hišo v Ljubljani zbrala več tisočglava množica in slavila prvi odločni slovenski korak v novo Evropo.

danskih ur dalje za nekaj ur postal središče mednarodne pozornosti, saj so iz njega o poteku plebiscita poročali vsi najpomembnejši evropski mediji (mednarodne tiskovne agencije, časopisi, radijske in televizijske postaje itd.) in sproti obveščali javnost.

Prvo tiskovno konferenco je imel slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, sledile so izjave predstavnikov parlamentarnih delegacij Italije in Avstrije, ki so potek

glasovanja enoglasno ocenili kot demokratični akt na visokem nivoju.

Ko ni bilo več dvoma o uspehu glasovanja, so se pojavili tudi najvišji predstavniki političnega življenja Republike Slovenije na čelu s predsedniki predsedstva, vlade in skupščine, Kučanom, Peterletom in Bučarjem. Med novinarje iz vseh koncev Evrope in tudi drugih celin pa se je pomešal tudi ljubljanski nadškof in metro-

polit dr. Alojzij Šuštar, manjkal pa seveda tudi ni predsednik Demosa dr. Jože Pučnik, ki je v večtedenski vroči debati pred plebiscitom za njegovo uspešnost zagovarjal navadno, ne pa kvalificirano večino oddanih glasov. Tudi predsednik prenoviteljev dr. Ciril Ribičič ter Viktor Žakelj od socialistične stranke, ki je prva predlagala plebiscit, sta bila med gosti razburljivega zgodovinskega večera.

Medtem in v času tiskovnih konferenc najvidnejših slovenskih politikov so se v Ljubljani že zbirali občani in praznovali izid plebiscita, na katerega je slovenski narod po besedah predsednika vlade Lojzeta Peterleta čakal polnih 1000 let. Predsednik republike Kučan in predsednik skupščine Bučar pa sta na tiskovni konferenci dejala, da je odločitev dejanje zrelosti in demokratičnosti slovenskega naroda, ki je zorela dolgo časa in je rezultat zgodovinskih stalnic. Poudarila sta tudi, da so Slovenci s tem dejanjem iz ljudstva postali narod, ki bo vnesel svoj polni prispevek v novo evropsko skupnost.

Koroška slovenska mladina je političnemu vodstvu Slovenije na čelu s predsedniki Kučanom, Peterletom in Bučarjem predala odlitek knežjega kamna z Gosposvetskega polja (slika levo). Slika zgoraj: Notranji minister Igor Bavčar (levo) in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel (desno) v razgovoru z ljubljanskim nadškofom in metropolitom dr. Alojzijem Šuštarjem.

Vse slike: Nace Bizilj

DAS AKTUELLE INTERVIEW

mit Univ.-Prof. Dr. Peter Pernthaler

„Etnische Kammer“: Zuerst inneren Konsens herstellen

Herr Universitätsprofessor Dr. Pernthaler. Sie haben im Rahmen der 22. Kärntner Kulturtage ihr Modell einer öffentlich-rechtlichen Vertretungskörperschaft (ethnische Kammer) für die slowenischen Volksgruppe in Kärnten präsentiert. Das vorgestellte Modell fand – bis auf vereinzelte Pro-Stimmen – weder am Podium, noch im Auditorium größere Akzeptanz. Innerhalb der Volksgruppe gibt es in der Frage der Installierung einer ethnischen Kammer derzeit unüberbrückbar scheinende Gegensätze. Haben Sie schon eine Einschätzung des Modells von anderer Seite, etwa der offiziellen Kärntner Politik?

Ich habe bisher keine Reaktion auf mein Gutachten. Weder von Seiten der Kärntner Landesregierung noch von anderen. Ich kenne somit nur die Schwierigkeiten innerhalb der Slowenenorganisationen selbst.

Ich bin jedoch überzeugt, daß es in dieser Frage noch sehr harte Auseinandersetzungen geben wird, denn ich glaube nicht, daß die Landesregierung bzw. das Mehrheitsvolk in Kärnten ohne hartes Verhandeln bereit sein wird, der slowenischen Volksgruppe wirkliche Mitbestimmungsrechte zu gewähren.

Mit anderen Worten, die Kärntner Slowenen werden – vorausgesetzt sie wollen überhaupt eine derartige öffentlich-rechtliche Vertretungskörperschaft – eine solche hart erkämpfen müssen.

Ja, wobei ich an dieser Stelle auch nicht in Abrede stellen möchte, daß für die

slowenische Volksgruppe auch gewisse Gefahren mit einer Integration in den politischen Prozeß des ganzen Landes verbunden sind. Das habe ich auch immer wieder betont.

Ich halte diese Risiken aber für abwägbar. Sie entsprechen meiner Einschätzung nach den Risiken die etwa Österreich bei der europäischen Integration eingehen muß. Mit anderen Worten: ohne Einsatz wird man nie einen Fortschritt erreichen.

Sie haben heute das harte Aufeinanderprallen der gegensätzlichen Standpunkte innerhalb der slowenischen Volksgruppe bzw. ihrer beiden Zentralorganisationen hautnah miterleben können. Kann bzw. darf eine Volksgruppe in einem Stadium derart divergierender Standpunkte überhaupt in einen Verhandlungsprozeß treten ohne fahrlässig zu handeln. Wäre es nicht ratsamer, zuerst den Konsens innerhalb der Volksgruppe zu suchen und auch zu erreichen, selbst wenn diese noch Jahre dauern sollte?

Das glaube ich jedenfalls! Denn ich bin überzeugt, daß gegen den Willen einer gewichtigen Gruppe innerhalb der Volksgruppe dieses Modell nicht durchgesetzt werden kann. Ich glaube, daß auf jeden Fall ein Konsens notwendig ist um auch wirkliche, effektive Mitbestimmungsrechte zu erhalten.

Ich bin da ganz Ihrer Meinung und halte die Frist von etwa zwei, drei Jahren für das Erreichen eines solchen Konsens für realistisch.

Danke für das Gespräch.

Ivan Lukan

Koroški kulturni dnevi, ki sta jih že 22. priredili obe osrednji kulturni organizaciji koroških Slovencev, Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, so slovenski javnosti sicer razširili pogled na alpe-jadranski prostor, znotraj slovenske narodnostne skupnosti pa žal niso privedli do zaželenega in potrebnega zblíževanja nasprotujočih si taborov oz. pogledov. Diskusija o etnični zbornici se je v nekaterih trenutkih spustila celo na nekulturno raven.

IVAN LUKAN

Tudi obisk dvodnevni prireditvi na celovski univerzi je močno zaostajal za pričakovanji, tako da bodo morali organizatorji resno razmišljati, ali je za tak nerazveseljiv razvoj kriv čas počitnic, kraj prireditve ali celo tematika. Zadnje verjetno najmanj, saj sta prireditelja 22. koroških kulturnih dni pri načrtovanju programa oz. izbiri tematike upoštevala zelo aktualna vprašanja znotraj manjšine, kot je bila to predstavitev in razprava o Pernthalerjevem modelu javnopravnega zastopstva manjšine (etnična zbornica), vključena pa so bila tudi pereča vprašanja v prostoru Alpe-Jadran, ki je za slovensko narodnostno skupnost nedvomno odločilnega pomena.

Identifikacija s prostorom Alpe-Jadran

Po uradni otvoritvi 22. koroških kulturnih dni, ki jo je opravil tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle, je Slovenski inštitut za proučevanja prostora Alpe-Jadran predstavil rezultate raziskovalnega projekta „Funkcija in identifikacija s prostorom Alpe-Jadran“.

Uvod je pripravil poslovodja inštituta Franc Wedenig, sledili so referati članov projektnih skupin in sicer dr. Kurta Traara, univ. doc. dr. Alberta F. Reitererja ter dipl. inž. Ernsta Gehmayerja. Izvedbo raziskave v Sloveniji in Furlaniji-Juljski krajini sta s svojim sodelovanjem podprli univ. prof. dr. Niko Toš, univerza Ljubljana, ter univ. prof. dr. Aleš Lokar, univerza Videm, ki je hkrati tudi predsednik Centra za internacionalizacijo podjetij.

Glede identifikacije prebivalstva s prostorom Alpe-Jadran je študija pokazala, da kljub prisotnosti negativnih ocen ter zgodovinskih reminiscenc v različnih delih prebivalstva v tej regiji prevladuje združevalni element. Nadaljnja ugotovitev empirične raziskave, ki je bila izvedena lani v poletnih mesecih v osrčju Alpe-Jadranske regije, na Koroškem, v Furlaniji-Juljski krajini ter v Sloveniji – povprašanih je bilo 650 oseb – je bila, da poleg starih (nacionalna in nacionalno-državna identifikacija) pridobivajo na ugledu tudi nove identitete kot so Alpe-Jadran, Srednja Evro-

pa, Evropa. S tem v zvezi je posebno očitina usmeritev Slovenije oz. njenega prebivalstva v prostor Alpe-Jadran oz. v Evropo napoh.

Glede pripravljenosti za sodelovanje s sosednjimi regijami rezultat ankete izkazuje, da so za tako sodelovanje najbolj odprti Slovenci v Sloveniji, najbolj „rezervirani“ – posebno kar se tiče odnosov do Slovencev – po so Furlani. Pozicija Korošcev je nekako med obema.

O bodočnosti Delovne skupnosti Alpe-Jadran, ki obstaja že 12 let, pa anketa opozarja, da je le-ta ogrožena po eni strani zaradi njene ekscesivne rasti, po drugi strani pa zaradi razvoja v Jugoslaviji. „Mala srednja Evropa“ bo imela resno perspektivo le tedaj, če ji bo uspelo vsem prebivalcem posredovati občutek, da spadajo skupaj, je rečeno v študiji, ki pa žal še ne upošteva posledic novoustanovljene širše delovne skupnosti, Pentagonale.

Etnična zbornica

Popoldanski del prvega dneva je bil namenjen široki razpravi o predlogu prof. Petra Pernthalerja za javnopravno predstavništvo (etnična zbornica) za koroške Slovence, povezano z vprašanjem, ali bi tak model pomenil zares tudi njihovo avtonomijo. Razprave ob podiju so se poleg avtorja univ. prof. dr. Pernthalerja udeležili še južnotirolski zgodovinar Leopold Steurer, Boris Jesih z Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, celovski odvetnik dr. Sepp Brugger ter tajnika obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev, dr. Marjan Sturm in mag. Marjan Pipp. Diskusijo pa je vodil dr. Janko Žerzer.

Univ. prof. Pernthaler iz Innsbrucka je v svojem prispevku zagovarjal svoj model in koroškim Slovincem priporočal ustanovitev take etnične zbornice, ki naj bi funkcionirala na osnovi priznavalnega principa, ki pa ga objektivno ne bi smeli preverjati. Zlorabo takega modela s strani večinskega naroda Pernthaler ni izključil, navedel pa je, da bi se kontrola lahko izvedla preko pasivne volilne pravice z nekakšno posebno volilno komisijo, ki bi izločila očitne primere zlorabe. Volitve v etnično zbornico naj bi potekale hkrati z deželnozborskimi volitvami po vsej

22. koroški znamenje in polemika

Koroški. Stroške za tako etnično zbornico naj bi nosila država oz. dežela, najpomembnejše odprto vprašanje po Pernthalerjevem mnenju pa je, ali bo zvezni zakonodajalec sploh pripravljen odstopiti svojo sedanjo pristojnost v zvezi z manjšinsko zakonodajo oz. pristojnostjo.

Odvetnik dr. Sepp Brugger je izrazil dvom v učinkovitost posebne volilne komisije, ki naj bi ocenila, kdo ima pasivno volilno pravico. Glavni problem v zvezi z etnično zbornico za Bruggerja niso volitve, marveč pristojnosti take zbornice ter stroški, ki bi z njo nastali (po mnenju Bruggerja okrog 20 milijonov šilingov). S tem v zvezi je dejal, da bi taka zbornica morala imeti jasne in močne kompetence v vseh vprašanih slovenske narodnostne skupnosti (vključno pravico veta itd.) ter da bi se morali o njih najprej jasno izjaviti deželna in zvezna vlada. Organiziranost zbornice da je ob tem vprašanju sekundarna zadeva, je menil Brugger, in se hkrati bolj zavzel za sanacijo „starega slovenskega doma“ kot za ustvarjanje novega.

Zgodovinar Leopold Steurer je koroškim Slovincem odločno odsvetoval ustanovitev take etnične zbornice, saj ta ne bi privedla do demokratičnega sožitja med večino in manjšino, ampak celo povečala konfliktnost, ker bi se na Koroškem uveljavil „koncept etnocentrističnega oblikovanja blokov“. Steurer je nadalje opozoril na dejstvo, da bi bila slaba udeležba na volitvah voda na mlin tistim, ki stalno skušajo kratiti pravice koroških Slovencev.

Posvaril pa je tudi pred možnostjo, da bi taka etnična zbornica sčasoma postala stranka in se – kot pred njim Brugger – izrekel za pospešeno demokratizacijo znotraj sedaj obstoječih slovenskih struktur. Najprej je treba najti konsenz znotraj narodnostne skupnosti, kajti ustanovitev etnične zbornice brez pravih kompetenc bi pomenila samo prenašanje notranjega spora oz. razkola med Slovenci na drugo raven.

Boris Jesih je prav tako posvaril pred nepremišljenimi koraki in menil, da mora biti najprej dosežen konsenz znotraj slovenske narodnostne skupnosti. Glavno vprašanje, na katero pa Pernthalerjeva študija ne daje odgovora, je funkcija oz. kompe-

Občni zbor graških študentov z novo strukturo v leto 1991

Decembra je Klub slovenskih študentk in študentov v Gradcu imel svoj občni zbor. Po poročilu starega odbora o svojem več ali manj uspešnem delu, v katerem je nakazal tudi težave, s katerimi se je srečeval pri svojem delovanju, in po živahni razpravi o poročilih je stari odbor predstavil svojo zamisel o strukturni spremembi kluba.

Nov koncept temelji na razdelitvi nalog in pristojnosti po referatih. Sodelovanje med referenti zagotavljajo javne seje, ki se jih morajo udeleževati vsi referenti. Te se sklicujejo najmanj na štiri najst dni. Predsednika v tradicionalnem smislu ni več. Namesto njega eden izmed

referentov skrbi za brežhibno delovanje tega sistema. Referenti se v tej dodatni funkciji po rotacijskem sistemu menjajo vsaki mesec.

Velika večina je ta predlog sprejela z navdušenjem. Odslej so za referate odgovorni: Dominik Kert (referat za šport), Marko Kušej (referat za javno obveščanje), Ciril Hudl in Silva Krivograd (referat za ureditev klubskih prostorov), Stefan Merkač in Peter Wuzella (referat za zunanje zadeve), Toni Stern in Marko Jernej (referat za finance), Pepej Jenschatz (tajništvo), Edi Trampusch (referat za izobraževanje in arhiv), Babara Jop (referat za kulturo).

Koroški kulturni dnevi v prostoru Alpe-Jadran in kritike znotraj manjšine

tenca takega organa. Če zbornica ne preseže posvetovalne funkcije in ne soddloča v bistvenih vprašanjih slovenske narodnostne skupnosti, ni nikakršna pridobitev za koroške Slovence. Upošteva-joč realnost pa se je treba vprašati, kaj je na Koroškem sploh uresničljivo, je dejal Jesih.

Kot (edini) vneti zagovornik etnične zbornice ob podiju se je publiki potem predstavil tajnik NSKS mag. Marjan Pipp: „Narodni svet se je izrekel za Pernthalerjev model še preden je bil ta izdelan...“, je v stilu političnega začetnika razgrnil demokracijski razum svoje organizacije. O modelu pri tem ni veliko govoril, spravil se je raje na notrajne slovensko bojišče. Vsul je ploho napadov na ZSO in na vse, kar je idelološko, organizacijsko in drugače v njeni bližini. Predstavil pa se je seveda tudi kot dolgoletni zvestni spremljevalec bivšega državnega poslanca Smolleja. Pohvalil ga je za njegove uspehe, kakršnih obe osrednji organizaciji prej nista dosegli. Ob koncu pa je celo dejal, da smo koroški Slovenci celo že korak pred evropskim razvojem, saj smo že na poti, da dosežemo stopnjo „urejenega in organiziranega pluralizma“...

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je v svojem referatu k temi etnična zbornica dejal, da je model zanimiv, da pa je treba temeljito preveriti njegove prednosti in tudi slabosti ter da je ključno vprašanje, kje naj bi tak model deloval. Zanj so odprta vprašanja možnosti manipulacije, ali je

pasivna volilna pravica zadostna kontrola proti zlorabi takega zastopstva, kaj je s kompetencami te zbornice, saj dežela ni izdelala nobenih konkretnih predlogov itd. Upošteva-joč sedanjo situacijo oz. razkol znotraj slovenske narodnostne skupnosti se je Sturm izrekel za daljšo dobo, v kateri bi ta model stvarno prediskutirali. Po mnenju tajnika ZSO je bolj pomembno kot diskusija o etnični zbornici, da se koroški Slovenci zedinijo za novo spomenico, za narodnostni program, ki bi služil kot izhodišče za usklajeno politiko. Ob tem pa je Sturm preveč časa zapravil za repliko na provokativni Pippov nastop, ki je bil deležen najhujše kritike poslušalstva in tudi nekaterih udeležencev podija.

V nadaljnji razpravi se o modelu samem skoraj ni več govorilo, v ospredju je bil razkol med koroškimi Slovenci, ki sta ga v diskusijo vnesla oba tajnika. Sepp Brugger je dejal, da ob poslušanju obeh tajnikov razume diskusijo o novem zastopstvu znotraj Slovencev, da pa tako zastopstvo kljub temu ne bi prineslo rešitve, marveč celo povečalo zaostrovanje.

Jasen je bil tudi univ. doc. dr. Erik Prunč, ki je že 25 let v eksilu. Obema osrednjima organizacijama je očital, da nista sposobni voditi kulturnega dialoga ter da vnašata razdor v slovensko narodnostno skupnost. Dejansko gre med obema organizacijama za to, „kdo je velik petelin na majhnem gnojniku, ne pa majhen petelin na velikem gnojniku!“ Kar se tiče

etnične zbornice pa je Prunč menil, da je treba najprej sanirati socialno-psihološko okolje in šele potem govoriti o takem projektu.

Akademik prof. dr. Bogo Grafenauer je koroške Slovence opozoril na to, da zapirajo oči pred resno existenčno krizo, v kateri se nahajajo, in jih pozval k večjemu soglasju. Tudi Grafenauer se je izrekel proti vsakršni prehitri odločitvi v zvezi z etnično zbornico.

Bivši državni poslanec Smolle – ponovno je spomnil, da v štirih letih svojega parlamentarnega mandata ni prišel do besede v Slovenskem vestniku – pa je menil, da zanj diskusija sploh ni več potrebna ter da gre samo za to, ali se Slovenci odločijo za Pippov (etnocentristični) ali Sturmov (interetnični in multikulturni) model...

Ravnatelj dr. Reginald Vospernik se ni strinjal s Sturmovim stališčem, da ima človek v današnji multikulturni in interetnični družbi več identitet, in dejal, da ima samo eno identiteto in ta je etnična, da pa ima seveda več interesov. Glede narodnostne politike je dejal, da v hudo krizo niso zagazili Slovenci, marveč slovensko vodstvo, kar se izraža tudi v razgovorni kulturi.

Dr. Jože Messner je menil, da prihaja diskusija o predlaganem zastopstvu za koroške Slovence prepozno. Poudaril je tudi, da bi se prevzem entocentrističnega modela za koroške Slovence končal porazno. Kom. sv. Franc Rutar je menil, da bi se morala deželna vlada čimprej izjasniti o kompetencah take

zbornice, dr. Franci Serajnik pa je odklonil vsako konstrukcijo, ki bi bila samo glasovalni stroj in nič več, kot to očitno hočejo nekateri znotraj slovenske narodnostne skupnosti. Izrekel se je za nadaljnjo, toda strokovno in trezno razpravo o predloženemu modelu.

Nova knjiga o manjšinah

V okviru 22. koroških kulturnih dni sta akademika dr. Bogo Grafenauer in dr. Anton Vratuša predstavila knjigo „Narodne manjšine“, ki jo je izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani. Knjiga obravnava položaj slovenskih narodnostnih skupnosti v Avstriji Italiji in na Madžarskem, srbske in hrvaške skupnosti predvsem na Madžarskem in v Rumuniji ter drugih jugoslovanskih manjšin v Bolgariji, Albaniji ter Grčiji.

„Najbolj podrobno je obdelana problematika slovenskih manjšin, to pa zaradi tega, ker se v Sloveniji najdlje ukvarjamo s tem“, je dejal dr. Vratuša v razgovoru za naš list in dodal, da je Medakademijjski odbor, v katerem sodelujejo predstavniki vseh osmih jugoslovanskih akademij znanosti in umetnosti s tem nasledil tudi lepo in bogato dokumentacijo. Avtorji knjige so iz vseh akademij, pristop pa je interdisciplinaren.

Dr. Vratuša je nadalje dejal, da si je Medakademijjski odbor zastavil nalogo, da v prihodnjih petih do osmih letih obdeli vse manjšine v sosednjih državah.

Kulturna izmenjava v prostoru Alpe-Jadran

22. koroški kulturni dnevi so se končali s podijsko diskusijo na temo „Kulturna izmenjava v prostoru Alpe-Jadran“. V njej so razpravljali slovenski minister za kulturo Andrej Capuder, koroški deželni poslanec Peter Kaiser, vodja novega Avstrijskega inštituta za vzhodno in jugovzhodno zgodovino v Ljubljani Feliks J. Bister, Leopold Melichar z Avstrijskega kulturnega inštituta v Zagrebu, bivši vodja kulturnega urada v Beljaku Adolf Scherer, ter Heimo Steps iz kulturnega oddelka štajerske deželne vlade v Gradcu.

Minister Capuder, ki je kljub drugačnim vestem le našel pot v Celovec, se je izrekel za „oživitev bivših lepih časov“, ko se je upravičeno govorilo o dejanski kulturni izmenjavi med Slovenijo in Koroško na področju gledališča, umetnosti, založb, glasbe itd. Poudaril pa je, da bo slovenska kulturna politika v tej izmenjavi dala prednost slovenskemu življu na Koroškem in se zavzemala za korektnost avstrijske politike v odnosu

do slovenske narodnostne skupnosti. Glede bodočega narodnopravnega statusa Slovenije pa je menil, da bo Slovenija, tako kot to želi tudi Hrvaška, verjetno sklepala separatne pogodbe s sosednjimi državami in krepila skupne interese z njimi.

Feliks Bister je predstavil načrte novega avstrijskega inštituta v Ljubljani in poudaril, da naj ta ne služi le razvijanju boljše koordinacije na znanstvenem področju, marveč naj tudi pospešuje sodelovanje med Avstrijo in Slovenijo nasploh, še posebej pri realizaciji raziskovalnih projektov. Tudi podeljevanje znanstvenih mesečnih stipendij se je že začelo, načrtovana pa je tudi izmenjava tako profesorjev kot tudi študentov med univerzami na Dunaju, v Budimpešti, Zagrebu, Ljubljani in tudi Trstu.

Deželni socialistični poslanec Peter Kaiser je v svojem prispevku podprl idejo o Evropi regij in se izrekel proti obujanju starih nacionalizmov. Dejaj je, da bo interkulturalnost postala eden od osrednjih pojmov v sožitju narodov v tem delu Evrope. Glede koroškega proračuna za kulturne dejavnosti v prostoru Alpe-Jadran pa je dejal, da je izpolnitev Haiderjevih lepih obljub ob njegovem obisku v Ljubljani (koroški kulturni dnevi v Ljubljani, slovenski kulturni dnevi na Koroškem, izmenjava gledaliških in glasbenih produkcij itd.) v resni nevarnosti, saj je koalicija FP/VP močno znižala proračun za kulturne dejavnosti v prostoru Alpe-Jadran.

V kratki diskusiji je strok. nadzornik dr. Anton Feinig opozoril na to, da je alpe-jadranska ideja posebno na kulturnem področju še daleč od zastavljenega cilja. Kot primer je navedel razstavo v Čedadu z enojezičnimi napisi, kar pa ni izjema. Predstavnik „alpe-adria-aktiv“ Wintersteiner je obžaloval, da na razpravo ni bil povabljen zastopnik kulture iz Italije in kot tudi ravnatelj Vospernik podprl pospešeno izmenjavo dijakov s ciljem izpopolnjevanja jezika ter spoznavanja kulture sosedov. Dr. Franci Zwitter st. pa je menil, da je bila vloga in prispevek manjšin v kulturni izmenjavi premalo upoštevana ter poudaril, da uradne strukture DS Alpe-Jadran še sedaj niso pripravljene sodelovati z manjšinami, ki žive v tem prostoru. Posebno koroška uradna politika se je v preteklosti pri tem posebno „izkazala“.

Spored 22. koroških kulturnih dni sta zaokrožila Mariola Egger in Georg Gombos z referatom na temo „Interkulturalnost in etničnost: odnos do avtohtonih in novih manjšin“. Univ. doc. dr. Arnold Suppan pa je v svojem referatu obravnaval problematiko Nemcev v Sloveniji med obema vojnoma.

22. koroški kulturni dnevi so se začeli s predstavitvijo rezultatov ankete IAA-inštituta o identifikaciji prebivalstva z regijo Alpe-Jadran. Slika: nt.

„Zbrali smo se, da v javnosti izrečemo nekaj mnenj o liku ženske v slovenski literaturi in o pisateljicah, ki pišejo v slovenščini“ je v uvodu dejala koroška avtorica in organizatorka Literarnega foruma Maja Haderlap in na koncu svojega kratkega referata izrazila še upanje, da „nam bo uspelo vsaj v obrisih nakazati kulturno zgodovino slovenske ženske in njenega mesta ter samozavedanja v času ter družbi, kakor tudi nakazati ženske like, ki jih naše družbe podpirajo in uveljavljajo.“

O prireditvi, ki je potekala 15. decembra v Hiši umetnikov v Celovcu, smo že poročali, tudi o vsebini referatov univ. prof. dr. Helge Glušičeve in avtorice Silvije Borovnik. Za poročanje o diskusiji, ki je bila tudi zanimiva, in o popoldanskem sporedu pa nam takrat žal ni ostalo prostora. Tudi ne za izsledke tega literarnega – ženskega? – zasedanja.

Avtorice in referentke literarnega foruma v Celovcu

Literarni forum o problemih ženske kot ustvarjalke je bil potreben in koristen!

Marjeta Novak-Kajzer

Zgodovinska učna ura v Slovenjegraškem muzeju

Ob nedavnem simpoziju (z udeležbo slovenskih zgodovinarjev z obeh strani meje), namenjenem letošnji 70-letnici koroškega plebiscita, je slovenjegraški muzej poskrbel tudi za razstavo v svojih prostorih, kjer je na ogled veliko zgodovinskega gradiva iz plebiscitnih časov, pa tudi iz starejšega in kasnejšega obdobja. Razstava je zasnovana na naslednjih izhodiščih:

– Koroška je zibel slovenstva, Celovec pa kot rojstni kraj težnje po Zedinjeni Sloveniji najpomembnejše slovensko središče v 19. stoletju.

– Po vojaškem porazu Avstrije v I. svetovni vojni so Slovenci precenjevali tabor zmagovalcev, v katerem je bila tudi nam izrecno nenaklonjena Italija, kot tudi vlogo svoje narodne zavesti.

– Slovenci so bili izpostavljeni zelo močni nemški propagandi, ki jo je še stopnjevala slaba jugoslovanska uprava volilne cone A. Tej propagandi je uspelo prepričati prebivalstvo, da se ne združuje le z matičnim slovenskim narodom, temveč še mnogo bolj z zaostalo, tako rekoč barbarško Jugoslavijo (Srbijo).

– Splošni nenaklonjenosti Slovincem se je pridružilo tudi celovško cerkveno vodstvo. Od vseh izobražencev je Slovenec podpiral le del narodno zavedne duhovščine.

– Na avstrijski strani je proti Slovincem deloval dobro utečen nemški upravni aparat z dotokom sredstev iz velikega nemškega prostora proti

Govorili smo že o ženskih likih (lepa Vida in mati – mučenica), ki sta najbolj razširjena, o pogojih, v katerih morajo avtorice največkrat ustvarjati (med kuhanjem, pospravljanjem, ob kuhinjski mizi...), o kritikih, ki žensko literaturo kaj radi diskvalificirajo kot sentimentalno, neliterarno ipd. Alenka Puharjeva je v diskusiji dejala, da je sicer res, da kritiki pisateljice strožje ocenjujejo, da jih založniki manj tiskajo, „ven-

dar pa so hkrati izredno popularne“. Kot primer je navedla Miro Mihelič, ki sicer ni prejemala literarnih nagrad, vendar pa je težko priti do njenih knjig, ker so razprodane ali pa izposojene...

Koroška avtorica Cvetka Lipuš je izrazila prepričanje, da odnos avtorjev do ženske še nikdar ni bil normalen. „Medtem ko so jo prej pogosto idealizirali (dobra mati...) pa zdaj prehajajo v drugo skrajnost s tem, da jo omejujejo na erotičen objekt!“ Govor je bil tudi o strahu Slovenk pred „ženskimi krožki“, pred žensko solidarnostjo... Takšni krožki so v preteklih desetletjih v Ameriki in Angliji vsekakor dosegli precej sprememb v korist žensk in ženskega gibanja. Je celo ta naš strah pred „getoizacijo“, pred „ženskimi krožki“ vzrok, da Slovenke nismo že več dosegle?

Kje dobite knjižni dar?

Knjižni dar lahko kupite ali naročite na tajništvo SPZ (tel. 0463/514300/20), pri krajevnih slovenskih prosvetnih društvih, v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, Pavličeva 5-7.

Adventno petje pliberških slovenskih društev

Da so slovenska društva v Pliberku med seboj tesno povezana, je ponovno potrdilo skupno adventno petje 15.12.1990 v farnih podružnicah v Nonči vasi in v Zgornjih Libučah.

Advent naj bi bil čas miru, pričakovanja, razmišljanja, tišine in ljubezni. Večkrat pa se zdi, da v nemirnem, hrupnem in napornem vsakdanu pozabimo na smisel adventnega časa. Zato je bilo zame in za druge domačine adventno petje, ki so ga izvedla društva „Edinost“, „Kralj Matjaž“ in „Podjuna“ ter naraščaj „Mlada Podjuna“ in

Alenka Puhar, ki med drugimi piše tudi raziskave o mitizaciji materinstva, je v popoldanskem programu predstavila lik matere v slikarstvu. Živo je ilustrirala „čudno“ podobo matere, „s hadrci“, čokato, napol moško, prav takšna se namreč pojavlja na slikah in v slovenski literaturi, med drugim pa je ta mati tudi sinonim za domovino. Puharjeva je tudi prikazala, kako so nastopali proti meščanskim ženskam. Takšna (z lakiranimi nohti...) Slovenka pač ne sme biti – nikdar in nikoli! Tako se je v slovenski zavesti zasedel mit ženske, čokate, močne matere, kmetice z ruto itd.

Marjeta Novak-Kajzer, ki sama piše (romane), je iz lastnih izkušenj govorila o izhodiščih svojega pisanja in prikazala poetične osnove lastnega ustvarjanja. Milena Merlak pa je govorila o zdomski ženski literaturi.

Da je bilo literarno srečanje uspešno, koristno in potrebno, med drugim govori tudi dejstvo, da so bili udeleženci foruma prepričani, da bo treba s takšnimi prireditvami še nadaljevati, jih razširiti na druga področja, jih organizirati tudi v Sloveniji (v Ljubljani). Udeleženci in udeleženke pa so si bili edini tudi v tem, da je solidarnost med ženskami (vendar ne samo!) važna in potrebna za doseg enakopravnosti.

Štefka Vavti

učenci glasbene šole posebno lepo doživeti advent.

Z ubranim in lepim petjem ter s povezavo, ki nas je spodbudila k premišljevanju, je vsem sodelujočim uspelo ogreti srca poslušalcev in marsikomu prižgati pravo luč v temo življenja.

MePZ „Podjuna“ je popoldne z glašbenim adventnim šopkom zaželel bolnim in osamljenim ženskam v pliberškem Domu za onemogle blagoslovljen božič in zdravja polno, srečno novo leto.

Vsem sodelujočim društvom velja moja zahvala.

M.V. iz Nonče vasi

KULTURNE NOVICE

NOVA GORICA. – „Manjšine v srednji Evropi 1900 do 1945“ je bil naslov kulturne prireditve v kulturnem domu v Novi Gorici nekako sredi decembra, ki jo je pripravil avstrijski generalni konzulat v Milanu. Trajala je tri dni, spregovorilo pa je več kot dvajset referentov iz Varšave, Bukarešte, Prage, Stuttgarta, Rima, Innsbrucka, Dunaja in drugih mest srednje Evrope. Drugi dan je bilo na sporedu branje lirikov različnih manjšin iz tega prostora: Slovenijo je predstavljala Lajos Vence, Koroško pa Gustav Januš.

CELOVEC. – Koroška delavska zbornica želi spodbujati literarno delo na temo „delovni svet“. Zato tudi letos razpisuje literarno nagrado. Dobitnik prve nagrade bo letos prejel 100.000 šilingov, poleg tega pa bodo podelili še dve priznavalni nagradi (po 25.000 šilingov). Podelili jih bodo 1. maja letos, avtorji pa lahko pošljejo svoja dela do 31. marca 1991 na naslov: AK Kärnten, Bahnhofstr. 3, 9020 Celovec pod šifro „Literaturpreis“. V žiriji bodo Klaus Amann, Fred Dikermann in Humbert Fink.

CELOVEC. – 18. decembra je koroški referent za kulturo dr. Peter Ambrozy na slavnostni prireditvi podelil letošnje deželne kulturne nagrade. Prejeli so jih: dr. Nikolaus Fheodoroff, Cornelius Kolig, Gerhild Tschachler-Nagy, dr. Lilian Faschinger, Wolfgang Liebhart in dr. Werner Woschnak.

CELOVEC. – V galeriji mladih umetnikov v delavski zbornici je bila v petek, 18. decembra otvoritev „Art 3000“, razstave predmetov iz stekla, lesa in kovine. Odprta bo tja do 11. januarja, ogledate pa si jo lahko vsak delavnik od 12. do 19. ure.

CELOVEC, DUNAJ. – Gledališko in literarno društvo „An Mur-Tiber-Donau“ je uprizorilo „Happy Baby“ Maksa Gada (premiera je bila 21. decembra v Mariboru!). Igra, ki je dvojezična (nemško-slovenska) obravnava usodo delavca v tujini, ki mu je ime Drago. Že dalj časa dela v nemški deželi in tudi govori nemško, njegova žena Živa je noseča, govori slovensko, mož pa jo želi poslati nazaj v domovino. Zaradi nesreče v kemičnem podjetju v domači vasi, pa ji je vrnitev onemogočena...

Predstavo je skupaj s Slovincem Pepetom Starmanom zrežiral Burkhard Stulecker, igrata pa Marjeta Greif in Wilfried Scheutz. Gledališče MU-TI-DO bo s to igro nastopilo tudi v Celovcu. Termin: 7., 8. in 9. januarja ob 20. uri v Hiši umetnikov v Celovcu.

F.L.

Izšla je knjiga o avstrijski liriki – brez nemških besed!

Nekaj dni pred božičem je bila v Musilovem arhivu v Celovcu predstavljena knjiga „Österreichische Lyrik – und kein Wort Deutsch / Avstrijska lirika – brez nemških besed“, ki jo je v Založbi Haymon izdal Gerald Nitsche.

Knjiga je zares pravo božično darilo avstrijskim narodnim skupnostim, saj v njej lahko beremo pesmi Romov, Karnerjev, Židov, Hrvatov, Slovencev, Čehov in Madžarov v Avstriji. Izdajatelj, tirolski umetnik Gerald Nitsche, je knjigo (ki je dosledno dvojezična) opremil, priložena pa ji je še CD – plošča, na kateri je slišati avtorje – tudi ploščo je z glasbo opremil izdajatelj sam, pri tem pa se je skušal vživeti v vsakega avtorja in zajeti vzdušje njegovih pesmi. Knjiga je pravi zaklad in je brez dvoma vredna višje cene (590 šilingov, dobite pa jo v vseh knjigarnah!) Pred nekaj letom dni je Gerald Nitsche potoval po Avstriji, obiskal vsakega avtorja, ki je zajet v njegovi knjigi, spoznaval „njegov svet“, ki se mu je neizbrisno vtisnil v spomin.

Ob predstavitvi je sam dejal, da je bila zanj priprava knjige uresničitev otroške želje, da

je ob tem spoznal vrsto ljudi, ki jih je vzljudil, in da mu je žal, da je zdaj to delo končano. To njegovo ljubezen do avstrijskih manjšin pa ja opaziti na vsaki strani, med vrsticami, slišati jo je na priloženi plošči, videti jo je v njegovih slikah... Predstavitev knjige v Musilovi hiši so deloma oblikovali – da ne rečemo improvizirali – avtorji sami, skupaj z izdajateljem, z glasbenim prispevkom Barbare Stromberger z židovskimi pesmimi... Poleg pesmi najdete v knjigi še rokopise avtorjev, eseje k zgodovini in kulturi avstrijskih manjšin, si lahko ogledate slike Geralda Nitscheja, ki je na Tirolskem zaslovel s svojimi provokantnimi in kritičnimi satiričnimi objekti. Kot sem zapisala že v uvodu, je pravi zaklad, darilo večnarodni državi Avstriji (ki pa se žal dostikrat ne zaveda zaklada in bogastva, ki ga ima v svojih narodnih skupnostih!)

Št.V.

To s krvjo obsejano srajco, satiričen predmet Geralda Nitscheja, najdete tudi na ovitku knjige.

Bralna značka za šolsko leto 1990/91

Slovenska študijska knjižnica (Mischallee 4, Celovec, telefon: 0463 32385) obvešča in vabi vse ljubitelje slovenske besede, da so knjige, ki jih je potrebno prebrati za pridobitev bralnih značk v šolskem letu 1990/91, na izposoj v knjižnici.

Slovenska študijska knjižnica letos že 14. organizira akcijo „Bralne značke“ (BZ) in vabi nanjo skupaj s slovenskimi prosvetnimi društvi, z Mladinskim in Modestovim domom in slov. gimnazijo!

Potek dela: organizatorji in mentorji skušajo navdušiti čim več mladine za akcijo BZ.

Organizatorji in mentorji za določeno skupino bralcev določijo čtivo (za nas ga je

izbrala Slovenska študijska knjižnica na osnovi predlogov Zveze bralnih značk Slovenije), nato se v šolah, v knjižnicah, domovih in društvenih prostorih objavijo sezname najboljših mladinskih knjig. Knjige so razvrščene po starostni stopnji in vsak bralec ima možnost, da si jih sam izbere. Prebrati pa mora vsaj 5 knjig. Prijava je prostovoljna!

Ko delo opravimo, mladim bralcem na svečanosti podelimo značke in knjižne nagrade. Na zaključno podelitev po možnosti povabimo tudi pisatelje, ki berejo iz svojih del ter pripovedujejo o svojem življenju in delu.

V Cankarjevem domu „Dnevi plesa 1991“

Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Združenje plesnih skupin Slovenije, Cankarjev dom in Lutkovno gledališče Ljubljana prirejajo od 10. do 13. januarja v Cankarjevem domu v Ljubljani „Dneve plesa 1991“.

Spored se pričinja s predstavo „Razpoka“ plesnega teatra Ljubljana v četrtek, 10. januarja ob 20. uri v srednji dvorani CD.

V petek, 11. januarja bo na sporedu prvi del nagrajenih del Grand-Prix Video Danse, Sete 1990, drugi del bodo predvajali v soboto, 12. januarja, tretji pa v nedeljo, 13. januarja. V petek bo gostovala plesna skupina iz Manchesterja s produkcijo „Breaking new ground“ (16.00, dvorana E 1).

V soboto bodo od 18. ure dalje nastopale različne slovenske plesne skupine iz Velenja, Novega mesta, Ptuj, Ljubljane in Izole ter gostje iz Reke in Manchesterja. Zaključek „Dnevov plesa 1991“ bo v nedeljo, 13. januarja ob 20.00 uri v srednji dvorani CD.

Posebno priznanje pisatelju Borisu Pahorju

Predsednik slovenskega Izvršnega sveta Lojze Peterle je v Ljubljani podelil posebno priznanje Borisu Pahorju, pisatelju, publicistu in dolgoletnemu uradniku revije „Zaliv“ za njegov izjemen prispevek k utrjevanju slovenske zavesti in slovenosti nasploh, prispevek, ki je bil tržaškemu pisatelju dolga leta s strani prejšnje oblasti zanikan. Predsednik Peterle se je „pisatelju mesta v zalivu“, kot ga radi nekateri imenujejo, in človeku, ki mu je bila vedno zelo prisrca narodnostna usoda tržaških Slovencev, borcu proti vsem diktaturam in zagovorniku političnega pluralizma, opravičil za doslejšnje nepriznavanje s strani slovenske uradne politike.

Kljub temu pa je Boris Pahor tudi tedaj sam pošiljal svoje knjige nekaterim našim šolskim knjižnicam, kot je dejal v sproščnem pogovoru, ki se ga je udeležil tudi dr. Janez Dular, član izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije, zadolžen za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji, in predlagal, da bi slovenske oblasti še posebej ovrednotile narodnoosvobodilni boj na Primorskem, v katerega je ljudstvo šlo brez ideološkega predznaka zato, da bi se končno zgodila slovenska suverenost.

Karavanški predor končan v roku?

ŠENTJAKOB. – Na srečanju delegacij koroškega deželnega zbora in slovenske vlade, ki sta ga v okviru sestanka kontaktnega komiteja vodila Max Rauscher in dr. Dimitrij Rupel, sta se obe strani strinjali, da je treba karavanški predor končati v dogovorjenem roku (1. junij), pravtako pa tudi spremljajoče objekte in predvsem avtocesto (do konca leta), s čimer bi končno razbremenili mejna prehoda Ljubelj in Korensko sedlo.

Vendar vprašanje trase dovoznice na avtocesto na Koroškem še vedno ni povsem rešeno.

Pogovarjali pa so se tudi o hidroelektrarni na Golici. Pri tem je koroška stran vztrajala, da se morajo držati dogovora, ki predvideva, da bo hidroelektrarna začela delovati konec februarja. Del nevplačanih sredstev za ta objekt bi Koroška vložila kot svoj delež v verigo savskih elektrarn.

Za zasluge za cerkveno glasbo je krški škof dr. Egon Kapellari odlikoval dva zaslužna cerkvena glasbenika. Hemino medaljo sta prejela Anton Mucher iz Šentpetra na Vašinjah in Mihi Sadjak iz Šmihela nad Pliberkom. Škof je v svojem nagovoru posebno izpostavil delovanje Mihija Sadjaka kot vodja cerkvenega zbora in organista, pri lavdaciji, namenjeni Mucherju, pa je poudaril njegov prispevek pri pripravi na papežev obisk leta 1988. Podelitve sta se udeležili tudi obe odlikovančevi ženi.

SPD „Drabosnjak“: Janez Lesjak spet za predsednika

Na rednem občnem zboru Slovenskega prosvetnega društva „Drabosnjak“ na Kostanjah nad Vrbo so člani društva za predsednika ponovno izvolili agilnega Janeza Lesjaka. Za podpredsednika je bil izvoljen Hanzi Dragašnik, tajnik pa je postal Štefan Lesjak. Ostali odborniki so: Eva Dragašnik, Joachim Lesjak, Hermann Mačnik ml., Erika Lukan, Milan Kupper, Ivan Lukan ter Hermann Mačnik starejši.

Janez Lesjak je bil izvoljen za predsednika za eno leto, leta 1992 pa bo to funkcijo prevzel sedanji podpredsednik Hanzi Dragašnik.

Janez Lesjak je v svojem obširnem poročilu posebno izpostavil uspešno realizacijo Drabosnjakovega Pasijona na domačih kostanjskih tleh. Pasijonsko igro si je ogledalo več tisoč ljudi iz vse južne Koroške, prišlo pa je tudi veliko obiskovalcev iz Slovenije, med njimi celo predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular ter drugi vidni politični ni kulturni delavci iz Koroške in Slovenije.

Uspel je tudi tradicionalni folklorni večer v Vrbi ter prav tako že vpeljana prireditve o domačih običajih in šegah. Slovensko kulturno društvo na severni jezikovni meji na Koroškem pa se je leta 1990 z obsežno informacijsko razstavo predstavilo tudi občanom Tržiča.

Občnega zbora sta se udeležila tudi tajnika SPZ in KKZ dr. Janko Malle in Nužej Tolmajer, ki sta društvu izrekla priznanje za požrtvovalno kulturno in narodno-politično delo na robu slovenskega naselitvenega območja. Novoizvoljenemu odboru pa sta želela veliko uspehov v prihodnjih treh letih.

I.L.

	1	2	3	4	5
1	G	O	S	L	I
2	E	R	V	I	N
3	O	W	E	N	S
4	R	E	T	I	Ø
5	G	L	E	J	Ø
6	E	L	L	A	Ø

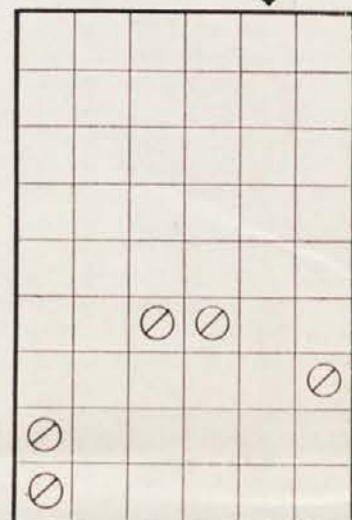
Rešitev prejšnje križanke

Kombinacijska križanka

ANTON – EFEKT – ET – ISTOST – IVANOV – JULIE – KISLINA – KUSTOS – LENART – NA – OLE – SPARTA – STANA – STATVE – TORAN – TUF – USPEVANJE – ŽE

Gornje besede vpišite v križanko vodoravno ali navpično tako, da se bodo med seboj ujemale. Ko boste križanko rešili do konca, boste v navpični koloni, ki je označena s puščico, prebrali ime vrtno rastline, ki lepo cvete.

Jože Petelin

3 4 13 32 35 44 (31)
Joker: 415156 b. j.

211 XII 111 XXX
Stava: 1:3, 3:0, 3:2, 1:1 b. j.

TRIBUNA BRALCEV

P.n.
SLOVENSKI VESTNIK

Tarviserstr. 16
9020 KLAGENFURT/CELOVEC

Izjavi občnega zbora KSSŠ/D

Skupen KOKS

29. novembra je bila v Klubu slovenskih študentov in študentk na Dunaju diskusija o skupnem KOKS. Takrat je tajnik ZSO dr. Marjan Sturm dejal, da je ZSO takoj pripravljena vstopiti v KOKS, če se bo v njem o važnih narodno-političnih vprašanjih odločalo z dvotretjinsko večino.

Na svoji minuli seji je KOKS sprejel spremembo poslovnika v zvezi z dvotretjinskim glasovanjem v vseh zadevah šolske zakonodaje in izdelave finančnega proračuna.

S tem so torej izpolnjeni vsi pogoji za vstop ZSO v KOKS. Zato ZSO pozivamo, da ostane zvesta

obljubi in da skupno s podorganizacijama SPZ in SSZ neposredno vstopi v KOKS. Če tega ne bo storila, bo dokončno dokazala, da ji sploh ni do skupnega zastopstva. Za KSSŠ/D bo to vzrok, da izstopi iz koordinacijskega telesa ZSO in se s tem odpove sodelovanju s to organizacijo.

Neodvisen časopis

Leto dni je tega, odkar je Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju izvedel anketo o slovenskih časopisih na Koroškem, s težiščem na nt in SV. Čeprav so se nekateri izgovarjali, da anketa ni bila reprezentativna, češ da je vprašalno polo izpolnilo le 200 ljudi, tudi oni niso mogli mimo tega, da se je skoraj 80 % povprašanih izreklo za skupen časopis, ki naj bi nadomestil nt in SV, kar je vendarle viden znak.

Po objavi rezultatov ankete v Puntu je bila 19. januarja v klubu o tem diskusija z glavnima urednikoma nt in SV Silvom Kumrom in Ivanom P. Lukanom. Toda že kmalu po tem je zamisel o skupnem časopisu zamrla – edini argument proti skupnemu časopisu je bil ta, da je treba najprej združiti organizacijo in šele potem njuna časopisa.

Ne glede na to, da je novi časopis smiseln le, če je neodvisen od vsakršne politične organizacije, imamo trenutno KOKS, ki združuje dokaj veliko število slovenskih organizacij in kot vse kaže, bo morala vanj slej ko prej vstopiti tudi ZSO, saj je z dvotretjinskim sklepanjem izpolnjen njen zadnji pogoj za vstop.

Pričakujemo torej, da se takoj po združitvi obeh koordinacijskih teles reši vprašanje neodvisnega časopisa.

KOKS naj da sredstva za nov neodvisni časopis ter bistveno zmanjša podpore za nt in SV. Če bo katera organizacija sposobna financirati svoj lasten časopis, naj ga. Vendar se nam zdi škoda finančnih podpor, namenjenih vsem koroškim Slovincem in Slovenkam.

Nenadna smrt Milana Mikla

DUNAJ/SVATNE. – Tik pred novim letom se je bliskovito razširila žalostna vest, da je na Dunaju umrl 24-letni študent veterinarstva Milan Mikl, doma iz Svaten pri Podrožici. Kako je ugasnilo njegovo mlado življenje, še ni povsem znano, ker ugotovitve avtopsijske še ni.

Milan naj bi, kot običajno, prišel za božične praznike domov, a ker ga ni bilo, ga je hotel brat obiskati v njegovem stanovanju na Dunaju, vendar ga je našel že mrtvega.

Pokojni Milan je bil najmlajši od osmih otrok Miklove družine, znane tudi po Miklovi Zali, koroškem mitu, ki je izhajala iz tega rodu. V svojem otroštvu je prevzel tradicionalno družinsko zavednost in se vključil v razne kulturne dejavnosti doma pri šentjakovski katoliški mladini, kjer je vodil otroško skupino, ter v recitatorski skupini SPD Rož, bil pa je

tudi pevec v njegovem mešanem pevskem zboru. Kot dijak slovenske gimnazije in gojenec Marijanišča v Celovcu se je udeleževal pri Koroški dijaški zvezi in igral pri Odru mladje. Pomagal pa je tudi pri realizaciji uprizoritve Miklove Zale na prostem leta 1987 v rodni Svatinah.

K zadnjemu počitku so ga na novo leto položili na far-nem pokopališču v Šentjakobu. Mašo zadušnico je bral župnik Jurij Buch, ob grobu pa so mu zapeli njegovi prijatelji, pevci Roža. Slovo je bilo pretresljivo, polno solza in bolečine sorodnikov in številnih prijateljev.

Milan počiva, nemo je odšel od nas. Vendar samo telesno, kajti v srcih matere, bratov in sestra bo ostal večno živ, pa tudi v spominu njegovih prijateljev in sovrstnikov, s katerimi je delil svoje polno življenje.

4.-10. 1.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA
PE 4. 1.	9.30 Avstrijsko gospodarstvo; 10.30 Fantom v operi; 12.25 Orel in lev; 13.20 Moskovska mafija; 14.00 Pustolovščina v vesolju; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Školjke in samotni zalivi; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Derrick; 21.20 Model in vohun; 22.40 Poker Alice.	12.55 Skakalna turneja; 16.25 Report z borze; 17.30 Čudežne slike iz živalskega sveta; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Simfonija v belem; 21.15 Glaver; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Šport; 22.50 Spitting Image; 23.20 Vitez kokosovega oreha.	9.00 Klub klobuk; 11.00 Vojne usode; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Srečanje v Izoli; 18.10 Spored za otroke; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Slovenci v Vatikanu; 21.10 Zakon v Los Angelesu; 22.00 Dnevnik; 22.20 Sova; Družinske vezi, Čistina; 0.15 Video strani.
SO 5. 1.	10.30 Daisy Miller; 12.00 Glave; 12.45 Človek je pot; 13.40 Palermo; 14.30 Srce milijonarja; 16.00 Otroški Wurlitzer; 18.00 Panoptikum; 18.30 Šport; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Crocodile Dundee; 21.55 Srčni list; 22.20 Aktualno; 22.25 Športna reportaža; 22.55 Grozljivi tujec.	11.50 Smuk - moški; 13.30 Dober dan, Koroška; 14.00 SP v šahu; 14.30 Report z borze; 17.00 Ljuba družina; 17.45 Kdo me želi; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Slike iz Avstrije; 20.15 Življenje dolgo, na begu; 21.15 Židinja iz Toleda; 23.35 Iz glasbenih dvoran; 1.05 Poročila; 1.10 Ekslibris.	9.00 Radovedni Taček; 12.10 Cirkus mednarodno; 15.50 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.30 Divji svet živali; 19.12 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 20.35 Show Rudija Carella; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova; Zlata dekleta, Neučakana pištola, Casanova.
NE 6. 1.	10.30 Dunaj ob novem letu; 12.00 Ljubite Mozarta; 12.55 Kompijska animacija; 13.35 Čarobna piščal za otroke; 17.00 Hiti leta 1990; 17.30 X-Large; 18.30 Padec v divjino; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Kitajski narodni cirkus; 21.45 Vizije; 21.55 Glasbene posebnosti iz Avstrije; 1.00 Gigolo.	Smuk - ženske; 12.55 Skakalna turneja; 17.15 Klub seniorev; 18.00 Moje ime je zajec; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.50 Trije kralji pojejo; 20.15 Sahara; 22.00 Šport; 22.05 Sladka svoboda; 23.50 Chiller - hladen kot led; 1.25 Poročila.	8.35 Otroška matineja: Živ žav, Cirkuske živali; 9.55 Zgodovina smeha; 10.45 Mati in sin; 12.50 Ona + On; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Povabilo na večerjo z umorom; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Cvetje v jeseni; 21.00 Dan v Vatikanu; 22.50 Dnevnik; 23.10 Sova: Spet ti?
PO 7. 1.	11.10 High Chaparral; 13.05 Razprave; 14.40 Full House; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Čez morja in gore; 19.30 Čas v sliki; 21.15 Mike Hammer; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Naj nosi breme drugega; 0.05 Aktualno; 0.10 Nočni sokol.	9.20 Slalom - ženske; 16.45 Iščejo zaklad; 17.30 Lindens- traže; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dobro, da imamo Marijo; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Voda kot znak moči; 23.10 Hans Hartung; 0.00 Poročila.	9.00 Alice v deželi risb; 9.30 Da ne bi bolelo: kajenje; 10.45 Zrcalo tedna; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.30 Spored za otroke; 19.10 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Komedi- ja; 22.00 Osmi dan; 23.10 400 let slovenske glasbe.
TO 8. 1.	10.30 Čarobna piščal; 12.40 Šport v ponedeljek; 14.40 Full House; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Čez morja in gore; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Reka je izginila; 21.07 Dallas; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Dreamscape; 23.35 Nočni sokol; 0.20 Aktualno.	16.40 SP v plavanju; 17.00 Strugar - poklic z bodočnostjo; 17.30 Orientacija; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Da ali ne; 21.07 Zunanje- politični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 15.00 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke; Lonček kuhaj, Zgodovina Vatikana; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 J. Austen: Prepričeva- nje; 20.55 Rock maša; 22.00 Dnevnik; 22.20 Sova: Policijski oddelek, Yellowthread Street.
SR 9. 1.	10.30 Sahara; 12.10 Zunanje- politični report; 13.45 Vinarij; 14.40 Full House; 15.30 Otroški spored; 18.00 Me, ženske; 18.30 Čez morja in gore; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Uspeh njenega življenja; 21.45 Pogledi s strani; 21.55 Noč, ko je odletel Minsky; 23.30 Nočni sokol.	10.00 Slalom - ženske; 17.00 Živeti - misliti - preživeti; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Toto - pregled; 22.30 Manedžerji; 23.30 Raz- prave; 0.30 Aktualno.	9.00 Živ žav; 15.00 Žarišče; 15.30 Sova, pon.; 17.00 Dnev- nik; 17.05 Mozaik; 18.20 Spo- red za otroke: Klub klobuk; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Razzodba; 22.10 Dnev- nik; 22.30 Arsen Dedič; 23.05 Sova: Alf, Yellowthread Street, Zgodovina smeha.
ČE 10. 1.	13.40 Vinarij; 14.45 Full House; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Čez morja in gore; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Show- miks; 21.05 Zgodbe iz Avstri- je; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Zmešnjava; 22.45 Aktualno; 22.50 Ples v oblakih.	16.45 SP v plavanju; 17.15 Ubi- jamo, kar ljubimo; 18.00 Alf; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Hoteli - zgodovina in zgodbe; 21.50 Novo v kinu; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 10.45 Mostovi; 11.15 Zakon v Los Angelesu; 14.40 Mozaik; 17.00 Dnevnik; 18.15 Spored za otro- ke: Kapa nevidnica, Alf; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vojne usode; 21.10 Tednik; 22.15 Dnevnik; 22.35 Sova: Vse razen ljubezni.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

Petek, 4. 1. Kulturna bilanca 1990

Sobota, 5. 1. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 6. 1.

6.30 - 7.00 Praznična (P. Zunder)

18.10 - 18.30 Praznična (P. Zunder)

Ponedeljek, 7. 1. Novoletno srečanje v Tinjah

Torek, 8. 1. Partnerski magazin

„Dogodki v letu 1990 so s svojo tisočletno ener- gijo podrli, kar se je zdelo večno, preobrazili, kar se je zdelo nespremenljivo. Veliki svetovni dogodki pa nas ne bi smeli odvrtiti od vprašanj o lastni identite- ti.“ Razlogi za vztrajanje je geslo letošnjega novo- letnega srečanja v Domu prosvete v Tinjah. Med drugim bo stekla beseda o zamisli in nastajanju Svetovnega slovenskega kongresa, nekaj pripomb k filozofiji identitete bo podal Vinko Ošlak, o psiho- patologiji identitetne stabilnosti pa bo spregovorila dr. Alenka Rebula-Tuta.

Dober dan, Koroška

Tokrat v SOBOTO, 5. 1. 1991, ob 13.30!

Predvidoma s sledečimi prispevki:

Lutke: Debela repa
Šege: Kajenje na Komlju
Max Mell: Igra apostolov
Na Šajdi
Klip Toni Dekan: Kaj sem zgubil

Tokrat v SOBOTO, 5. 1. 1991, ob 13.30!

Knjigarna „Drava – Naša Knjiga“ išče za knji- gotrštvo
vajenca/vajenko
in/ali
pomočnika/pomočnico
in/ali
knjigotržca/knjigotržkinjo
Pogoj znanje slovenskega in nemškega jezika
Oglasite se po telefonu (0463-55464) ali osebno v knjigarni „Drava-Naša Knjiga“, Paulitschgasse 5-7 9020 Celovec

Smučarski tečaj SŠZ v regiji „Dachstein-Tauern“

SŠZ vabi v semestralnih počitnicah na smučanje in snowboarding

v kraj svetovnega prvenstva v alpskem smučanju 1982, v Schladming in okolico s smučišči Hau- ser-Kaibling, Planai, Hochwurzen, Reiteralm, Dachstein.

Enotedensko smučanje bo v času od sobote, 9. februarja, do sobote, 16. februarja 1991.

V gostišču Stiegler v Weißenbachu je rezerviranih 35 mest.

Cene: (za 7 polpenzionov):

2450.- odrasli v sobah s prho

1960.- otroci do 12 let v dvoposteljnih sobah pri starših, sicer popust 10% na ceno odraslih
2310.- odrasli v sobah brez prhe (topla, mrzla voda)

1850.- otroci do 12 let (isti pogoji)

1310.- 6-dnevna vozovnica za 78 vlečnic, vzpenjač in skibus

830.- za otroke do 15 let

V dopoldanskih urah bodo udeleženci lahko uživali na izletih, se udeleževali pouka smučanja in snowboardinga pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja, Riharda Kunčiča, Danila Prušnika ter Anice Wiegela (prispevek 200.-). Udeležba v šoli smučanja in snowboardinga je prostovoljna.

Rezervacijo je tokrat prevzel sindikat javnih služb (Gewerkschaft Öffentlicher Dienst). Nje- govi člani ter njihovi partnerji in otroci prejmejo od sindikata podporo v višini 500 šil. po osebi (članska številka).

Prijave sprejema Posojilnica-Bank Celovec, Bahnhofstraße 1, z naplačilom 1000 šil. na konto štev. 1-03.029.113 do 7. januarja 1991.

V upanju, da se srečamo na tečaju, Vas lepo pozdravlja

Danilo Prušnik,
vodja tečaja

Društvo Slovenski znanstveni inštitut išče

SODELAVCA/ SODELAVKO

Kvalifikacija: srednja ali visoka

Pogoji: obvladanje obeh deželnih jezikov ter enega tujega jezika, pripravljenost za nadalj- nje izpopolnjevanje na področju vodenja in upravljanja dokumentacijskih fondov, sode- lovanje z dokumentacijskimi oddelki sorod- nih inštitutov in sodelovanje pri raziskovalnih projektih.

Nastop službe takoj ali po dogovoru

Ponudbe pošljite na Slovenski znanstveni inštitut, Villacherstrasse 1 B, 9020 Klagen- furt/Celovec.

„Zarja“ vabi na sankško tekmovanje

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Žele- zni Kapli vabi na 21. sankško tekmovanje v nedeljo, 13. januarja 1991, na progi po Mozga- novi cesti v Lepeni-Koprivni. Start bo ob 13. uri, prijave pa bodo možne do tik pred startom pri Ratočniku v Lepeni. Vsi prisrčno vabljeni!

Studie über die Identifikation mit der Alpen-Adria-Region: Bevölkerung der Kernländer stellt Gemeinsames über Trennendes!

Gefährdet ist die Alpen-Adria einerseits von ihrem exzessiven Wachstum: die eineinhalb Dutzend Mitglieder haben kaum gemeinsame Interessen; andererseits durch den Wandel Jugoslawiens, welche die dortigen Mitglieder zu souveränen Staaten macht. Eine Perspektive kann dies „Klein Mitteleuropa“ nur entwickeln, wenn es ihm gelingt, der Bevölkerung ein Gefühl der Zusammengehörigkeit zugeben.

Der empirischen Studie, die in den Sommermonaten 1990 in drei der Kernländer der Alpen-Adria – in Kärnten: in den Gemeinden Kötschach-Mauthen, Villach, Klagenfurt und Bleiburg, in Friaul-Julisch Venetien: in den Gemeinden Tolmezzo, Udine, Triest und Gorizia sowie in Slowenien: in den Gemeinden Nova Gorica, Ljubljana, Tržič und Novo Mesto – bei 650 Personen in Form mündlicher Interviews in Deutsch, Italienisch und Slowenisch durchgeführt wurde, war die Aufgabe zugewiesen, die Identifikation der Bewohner mit dieser supranationalen Region zu erforschen. Verschränkt wurde diese Problemstellung mit Fragen über historische Reminiszenzen, Eigen- und Fremdbilder der in dieser Region lebenden Bevölkerungsgruppen, Einstellung zu innerregionalen Kooperationen und die realen Kontakte.

Die Ergebnisse dieser ersten grenzüberschreitenden demoskopischen Erhebung im

Die ARGE Alpen-Adria kann als eine Realisierung jener Konzepte gelten, die unter dem Schlagwort des „Europa und Regionen“ bislang nur programmatisch diskutiert wurden. Die nüchterne Wirklichkeit stellt sich als eine institutionalisierte, jedoch wenig formalisierte Kommunikationsstruktur der politischen und administrativen Spitzen benachbarter substaatlicher regionaler Einheiten (Bundesländer, Republiken, Regionen, Komitate). Weder die politische Infrastruktur noch die Bevölkerung ist eingebunden und beteiligt. So reduziert sich dieser Modellfall auf ein Forum zur Vorbereitung raumordnungs- und außenpolitischer Entscheidungen, die anderswo, nämlich von den Zentralstaaten, getroffen werden. Nicht einmal die gegebenen staatlichen Möglichkeiten in Österreich der Art. 16 B-VG werden genutzt, wird im Endbericht zum Forschungsprojekt „Funktion und Identifikation mit der Alpen-Adria-Region“, welches vom IAA-Institut im Rahmen der Kärntner Kulturtage vorgestellt wurde, betont.

Alpen-Adria-Raum verweisen zwar auf die Dominanz nationaler und nationalstaatlicher Identifikationen. Aber neben diesen alten Identitäten gewinnen zunehmend neue wie die Alpen-Adria, Mitteleuropa und Europa an Bedeutung.

Dabei wäre es aber eine verkürzte Betrachtungsweise, die stärkere Ausrichtung auf

Alpen-Adria und Europa durch die Bewohner in Slowenien nur als eine taktische Alternative zur Idee eines einheitlichen jugoslawischen Staatsverbandes abzutun.

In der Bereitschaft zu verstärkten wirtschaftlichen, sozialen und kulturellen Kooperationen und Kontakten

zwischen den drei untersuchten Ländern wie auch bei den Volksgruppenklisches läßt sich ein einheitliches Einstellungsmuster erkennen: Eine große Offenheit und Kooperationsbereitschaft sowie positive Einschätzung der Nachbarn unter den Slowenen in Slowenien und einer eher ablehnenden – vor allem in Bezug auf die Slowenen – bei den Friaulanern. Die Einstellung der Kärntner ist zwischen diesen beiden Extrempositionen angesiedelt.

Unbeschadet negativer Einstellung und historischer Reminiszenzen bei einzelnen Bevölkerungsgruppen und in einzelnen Gebieten (beispielsweise im Raume Triest) konnte mit dieser Studie doch nachgewiesen werden, daß das Gemeinsame in dieser Region über das Trennende gestellt wird.

Weihnachtsfreude für slowenische Hochwasseropfer

Aus den Spendengeldern der Aktion „Pomoč Sloveniji/Hilfe für Slowenien“ konnte die Redaktion des „Slovenski vestnik“ 20 von der Hochwasser-Katastrophe vom vergangenen November besonders betroffenen Familien zu den Weihnachtsfeiertagen eine kleine Freude bereiten. Für 21 Kinder gab es Geschenkpakete, für Eltern eine finanzielle Hilfe.

Volksgruppenbüro-Besetzung zu Lasten der Kulturabteilung?

Die Besetzung des Volksgruppenbüros beim Amt der Kärntner Landesregierung sei zunächst als Fortschritt zu bezeichnen, der von der „ARGE des österreichischen Volksgruppen in der SPÖ“ begrüßt werde. Auch Dr. Apovnik sei zweifellos als ein sehr qualifizierter Mann für diese Tätigkeit anzusehen, betont Tomaž Ogris als Sprecher der ARGE in einer Presseaussendung.

„Es erhebt sich allerdings die Frage, was mit der bisherigen Tätigkeit von Dr. Apovnik in der Kulturabteilung, wo er die kulturellen Belange der Minderheit betreute, geschehen wird? Sollte diese bisherige Aufgabe Dr. Apovnik's von Ex-Personalreferent Haider heimlich aufgelöst worden sein, dann wäre das Volksgruppenbüro nur ein geringer Fortschritt, da andererseits die kulturelle Betreuung der Minderheit in der Kulturabteilung verschwindet. Sollte der Ex-Personalreferent jedoch beide Arbeitsbereiche mit ein und derselben Person betraut haben, dann stellt sich die Frage nach der arbeitsmäßigen Wertigkeit

dieser Einrichtung“, analysiert Ogris.

Der für diese Entscheidung damals zuständige Personalreferent Haider werde dringend aufgefordert, in dieser Angelegenheit öffentlich für Aufklärung gegenüber der slowenischen Minderheit zu sorgen, betont Ogris abschließend.

Studienfahrt zur Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau

Im März 1991 wird von der Gesellschaft für politische Aufklärung wieder eine Studienfahrt zur Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau durchgeführt werden. Damit wird – zum nunmehr 8. Mal – einer Gruppe von etwa 50 Interessenten/innen die Möglichkeit der intensiven Auseinandersetzung mit einem der einschneidendsten Kapitel unserer jüngsten Vergangenheit ermöglicht.

Wie auch in früheren Jahren, besteht dieses Angebot bewußt für Personen unterschiedlichen Alters, verschiedener Religionszugehörigkeit, unterschiedlicher politischer Einstellung und mit verschiedenem sozialen Hintergrund. Durch diese Zu-

sammenstellung wird ein sehr konkretes Thema von unterschiedlichen Ausgangspositionen her behandelt, wird auch die Kommunikation über dieses Thema zwischen Personen möglich, die ansonsten nur wenige gemeinsame Berührungspunkte haben.

Ziel der Fahrten ist einerseits die Auseinandersetzung mit Auschwitz, damit mit den Verbrechen des NS-Regimes, andererseits natürlich die Herstellung von Bezügen zur Gegenwart zu Fragen der Diskriminierung, des Antisemitismus oder der Ausländerfeindlichkeit heute.

Das Programm der 8. Fahrt zur Gedenkstätte Auschwitz-

Birkenau (23. bis 29. März 1991): 23. bis 24. März Vorbereitungsseminar, 25. März Abreise nach Auschwitz/Oswiecim, 26. März Besichtigung von Auschwitz I und von Birkenau, 27. März Einführung in das Archiv und Besuch der Kunstaussstellung, 28. März Stadtbesichtigung Krakau (Besuch der jüdischen Gemeinde), 29. März Rückkehr. Die Fahrt wird voraussichtlich 3.700 Schilling kosten.

Weitere Informationen und Anmeldungen bei: Reinhold Gärtner, Gesellschaft für politische Aufklärung, Innrain 52, 6020 Innsbruck, Telefon 0512/507-3099. Anmeldeschluß ist der 15. Dezember 1990.

Mednarodno prvenstvo v sankanju v Lepeni!

Po dveh neuspelih poskusih v preteklih dveh letih (zaradi pomanjkanja snega) bodo v soboto, 5., in nedeljo, 6. januarja na naravni progi Lepena-Kropivna vendarle izvedli koroško deželno sankasško prvenstvo z mednarodno udeležbo. Organizator tekmovanja je Slovenski športni klub Obir, celotno prireditev bosta vodila mag. Mirko Oraž in Gottfried Osojnik, častno pokroviteljstvo pa so prevzeli kapelski župan dr. Dietfried Haller, dr. Aripand Thurn-Valsassina in predsednik Slovenske športne zveze dr. Ludvik Druml.

S tekmovalnimi sanmi bodo nastopili v skupinah: mladinci I in II, mladinke, splošna skupina (ženske – moški) in veterani, s športnimi sanmi pa v skupinah: mladinci I in II, mladinke I in II ter šolarji(ke). V dvojicah pa bodo startali v mladinski in v splošni skupini.

Trening se bo začel jutri, v soboto ob 8.30 uri, prvo tekmovanje pa se bo pričelo ob 11. uri s startom prve vožnje enosedov. Enosedi bodo še enkrat nastopili v soboto ob 13.30 uri, tretjo vožnjo pa bodo opravili v nedeljo ob začetku tekmovalnega sporeda že ob 8.30 uri. Prvi tek dvojic bo na sporedu ob 11.50 uri, drugi pa ob 12.45. Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj je predvidena ob približno 15. uri v hotelu Obir v Železni Kapli.

Vsi pristaši sankaskega športa prisrčno vabljeni!

Kasparovu naslov in 30 milijonov šilingov...

Gari Kasparov je uspešno ubranil naslov svetovnega šahovskega prvaka. V 24 partijah proti izizvalcu Anatoliju Karpovu se je končni izid glasil 12,5:11,5. Za zmago je Kasparov dobil okrog 30 milijonov šilingov.

Naročite
in širite
„Slovenski
vestnik“